

Obrana pracovníka průmyslu komerční bezpečnosti proti útoku zbraní

Martin Videcký

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martin Videcký**
Osobní číslo: **A13076**
Studijní program: **B3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Obrana pracovníka průmyslu komerční bezpečnosti proti útoku zbraní**

Téma anglicky: **The Defence of Commercial Security Industry Workers Against Weapon Assaults**

Zásady pro vypracování:

1. Seznamte se s problematikou obrany pracovníka průmyslu komerční bezpečnosti.
2. Analyzujte nejběžněji používané zbraně pro útok.
3. Rozeberte možnosti obrany pracovníka průmyslu komerční bezpečnosti proti analyzovaným zbraním.
4. Vytvořte modelové situace obrany.
5. Navrhněte efektivní obranu pro jednu vybranou profesi průmyslu komerční bezpečnosti.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management IV.: teorie a praxe ochrany majetku a fyzické bezpečnosti*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2014, 390 s. ISBN 978-80-87500-57-6.
2. KOMENDA, Jan a Zdeněk MALÁNÍK. *Zákeřné zbraně*. 1. vyd. Brno: Josef Tůma, 2002, 175 s. ISBN 80-902565-9-7.
3. DOUGHERTY, Martin J. *Sebeobrana: boj beze zbraně: rady pro boj zblízka od elitních jednotek: příručka SAS a ozbrojených sil*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 320 s. ISBN 978-80-247-4676-0.
4. PROCHÁZKA, Martin. *Kyusho: vitální body v bojových uměních a sebeobraně*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 96 s. ISBN 978-80-247-4828-3.
5. JANEČKOVÁ, Eva. *Právní aspekty sebeobrany*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 171 s. *Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR)*. ISBN 978-80-7478-760-7.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Dora Lapková

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

23. února 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. května 2016

Ve Zlíně dne 16. února 2016

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

Ing. Jan Valouch, Ph.D.
ředitel ústavu

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na obranu a postup pracovníka průmyslu komerční bezpečnosti při napadení ozbrojeným útočníkem. Teoretická část rozebírá základní dělení a přehled nejpravděpodobnějších zbraní vhodných pro útok. Dále rozebírá problematiku povolání pracovníků ostrahy z pohledu legislativy. Praktická část pojednává o možných způsobech obrany pracovníků průmyslu komerční bezpečnosti proti napadení různými zbraněmi zvolenými na základě výsledku dotazníků pro soukromé bezpečnostní složky. Také řeší návrh efektivní obrany pro pracovníky ostrahy v průmyslu komerční bezpečnosti.

Klíčová slova: Obrana proti zbraním, Obrana, Dělení zbraní, Modelové situace obrany

ABSTRACT

Bachelor thesis is focused on defense and approaching of commercial security industry workers during the attack by armed attacker. The theoretical part analyses the basic division and outline of the most likely weapons suitable for the attack. Further analyzes the issue of occupation of guards in terms of legislation. The practical part deals with possible ways of defense commercial security industry workers against attacks with different weapons selected on the results of questionnaires for private security workers. Proposal also addresses effective defense for security workers in the commercial security industry.

Keywords: Defense against weapons, Defense, Division of arms, Model situation of defense

Především bych chtěl poděkovat své vedoucí Ing. Doře Lapkové za odborné vedení, pomoc s tvorbou modelových situací a trpělivost při kontrolách a konzultacích. Dále bych chtěl poděkovat přátelům a spolužákům Martinu Ševčíkovi a Františku Vargovi, kteří jako figuranti pomohli s tvorbou praktické části práce. V neposlední řadě patří poděkování rodině a přátelům, kteří mi byli oporou při studiu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 ROZDĚLENÍ ZBRANÍ	11
1.1 CHLADNÉ ZBRANĚ.....	11
1.1.1 Bodné zbraně.....	11
1.1.1.1 Klasická dýka.....	12
1.1.1.2 Tlačná dýka/nůž.....	12
1.1.2 Řezné zbraně	13
1.1.2.1 Nůž s vyklápěcí čepelí (one hand).....	14
1.1.2.2 Taktický nůž	14
1.1.2.3 Mačeta.....	15
1.2 STŘELNÉ ZBRANĚ	15
1.2.1 Palné zbraně	15
1.2.1.1 Pistole.....	16
1.2.1.2 Revolver.....	18
1.2.2 Plynovky (Expanzní zbraně).....	20
1.2.3 Mechanické zbraně.....	20
1.2.4 Plynové zbraně	21
1.3 IMPROVIZOVANÉ ZBRANĚ.....	22
1.3.1 Basebalová pálka.....	22
1.4 OBRANNÉ PROSTŘEDKY JAKO ZBRANĚ	22
1.4.1 Úderné obranné prostředky jako zbraně	23
1.4.1.1 Teleskopický obušek.....	23
1.4.1.2 Policejní tonfa	24
1.4.1.3 Boxer.....	25
1.4.2 Obranný sprej jako zbraň	26
1.4.3 Elektrický paralyzér jako zbraň	26
1.5 ZÁVĚR.....	26
2 LEGISLATIVA	27
2.1 NUTNÁ OBRANA – TRESTNÍ ZÁKONÍK §29.....	28
2.1.1 Vzorová situace nutné obrany	28
2.1.2 Vzorová situace, kdy se nejedná o nutnou obranu	29
2.2 KRAJNÍ NOUZE – TRESTNÍ ZÁKONÍK §28	29
2.2.1 Vzorová situace, kdy se jedná o krajní nouzi.....	29
2.2.2 Vzorová situace kdy se jedná o krajní nouzi	30
2.3 NUTNÁ OBRANA VS. KRAJNÍ NOUZE	30
2.4 ZADRŽENÍ OSOBY PODEZŘELÉ – TRESTNÍ ŘÁD §76.....	30
2.5 SVĚPOMOC – OBČANSKÝ ZÁKONÍK §14.....	31
2.6 ZÁVĚR.....	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
3 POZNATKY ZÍSKANÉ Z DOTAZNÍKŮ	33
3.1 KDE MŮŽE DOJÍT K NAPADENÍ PRACOVNÍKA PKB	33
3.1.1 Venkovní prostory hlídaného objektu.....	33

3.1.2	Vnitřní prostory hlídaného objektu	33
3.1.3	Blízké okolí mimo hlídaný objekt.....	34
3.2	VÝCVIK PRACOVNÍKŮ PKB PROTI FYZICKÉMU NAPADENÍ.....	34
3.3	ČETNOST A ZPŮSOB NAPADENÍ PRACOVNÍKŮ PKB PŘI JEJICH PRÁCI	34
3.4	ZÁVĚR.....	35
4	OBRANNÉ TECHNIKY PROTI ÚTOKU ZBRANÍ	36
4.1	OBRANA PROTI NAPADENÍ NOŽEM.....	36
4.1.1	Obrana proti nezkušenému útoku na břicho.....	36
4.1.1.1	Obrana.....	36
4.1.1.2	Sražení k zemi.....	38
4.1.1.3	Znehybnění a odzbrojení	39
4.1.2	Obrana proti nezkušenému útoku vedenému shora	39
4.1.2.1	Obrana.....	40
4.1.2.2	Stržení k zemi	40
4.1.2.3	Znehybnění a odzbrojení	41
4.1.3	Obrana proti zkušenému útoku zepředu.....	41
4.1.3.1	Obrana.....	42
4.1.3.2	Stržení k zemi a znehybnění s odzbrojením	43
4.2	OBRANA PROTI NAPADENÍ BOXEREM.....	43
4.2.1	Obrana	44
4.2.2	Sražení k zemi	44
4.2.3	Znehybnění a převzetí kontroly	45
4.3	OBRANA PROTI NAPADENÍ TELESKOPICKÝM OBUŠKEM.....	46
4.3.1	Obrana proti útoku teleskopickým obuškem.....	46
4.3.1.1	Obrana.....	46
4.3.1.2	Sražení k zemi.....	47
4.3.1.3	Zakleknutí a nasazení páky.....	48
4.3.2	Obrana proti vyhrožování teleskopickým obuškem.....	49
4.3.2.1	Obrana.....	49
4.3.2.2	Sražení k zemi.....	49
4.4	OBRANA PROTI OBRANNÉMU SPREJI	50
4.5	OBRANA PROTI NAPADENÍ PALNOU ZBRANÍ.....	50
4.5.1	Obrana proti napadení palnou zbraní zepředu 1	51
4.5.1.1	Obrana.....	51
4.5.1.2	Zmocnění se zbraně	52
4.5.1.3	Protiútok.....	53
4.5.2	Obrana proti napadení palnou zbraní zepředu 2	54
4.5.2.1	Obrana.....	54
4.5.2.2	Zmocnění se zbraně	55
4.5.2.3	Protiútok.....	56
4.5.3	Obrana proti napadení palnou zbraní zezadu	56
4.5.3.1	Obrana.....	56
4.5.3.2	Stržení na zem.....	57
4.5.3.3	Zakleknutí a zmocnění se pistole.....	58
4.6	ZÁVĚR.....	58
5	NÁVRH EFEKTIVNÍ OBRANY PRO STRÁŽNÉ V OBCHODNÍCH CENTRECH	60

5.1	INTENZITA OBRANY	60
5.2	OKOLÍ	60
5.3	PRŮBĚH OBRANY	61
5.3.1	Blok	61
5.3.2	Úder do obličeje	61
5.3.3	Sražení na zem	61
5.3.4	Zakleknutí	61
5.3.5	Odebrání zbraně	61
5.4	ZÁVĚR.....	62
	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	65
	SEZNAM OBRÁZKŮ	66
	SEZNAM TABULEK.....	69
	SEZNAM PŘÍLOH.....	70

ÚVOD

Bakalářská práce pojednává o problematice obrany pracovníka průmyslu komerční bezpečnosti proti napadení ozbrojeným útočníkem. Hlavní zaměření práce je na obranu proti napadení zbraněmi, které byly označeny v dotazníku, který je součástí této bakalářské práce, za nejčastěji se vyskytující a dále takové, které jsou dle tohoto dotazníku pro pracovníky průmyslu komerční bezpečnosti nejproblémovější. Cílem práce je vytvořit manuál vhodných způsobů obrany pracovníků průmyslu komerční bezpečnosti proti napadení zbraní.

Toto téma jsem si vybral z důvodu, že sám se o zbraně a obranné prostředky zajímám, přičemž mnohé z nich i vlastním a to včetně palné zbraně. Dalším důvodem byla možnost využití znalostí, jež jsem nabyl v třech kurzech Speciální tělesné přípravy zaměřených na sebeobranu, profesní obranu a obranné prostředky v průmyslu komerční bezpečnosti. Dalším kurzem, který jsem na v této oblasti absolvoval, byl i kurz zaměřený na problematiku a využití obranné střelby.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část popisuje základní rozdělení zbraní. Toto rozdělení následně obsahuje popis nejtypičtějších zbraní pro danou kategorii, se kterými by se mohl pracovník průmyslu komerční bezpečnosti při výkonu svého povolání setkat. Další kapitola řeší legislativu a problémy v právní oblasti k dané problematice. V praktické části jsou rozebrány výsledky a poznatky z dotazníků na pracovníky PKB. Na základě těchto dotazníků jsou poté popsány modelové situace obranných technik proti zbraním označených v dotaznících za nejčastěji se vyskytující. Zaměření je zde přitom především na obranné techniky se snadným a účinným provedením. Pro dokonalejší popis je většina modelových situací doplněna o fotografie zachycující provedení a důležité kroky při provádění těchto obranných technik.

Přínos této práce nacházím hlavně ve výukovém materiálu pro ty, jež mají již své uplatnění, nebo se chystají na práci v některé z profesí komerční bezpečnosti. Jedná se především o profese, kde je předpoklad, že se pracovníci PKB dostanou do fyzického konfliktu, tedy například strážní, přepravci finanční hotovosti a cenin, bodyguardi atd.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ROZDĚLENÍ ZBRANÍ

V následující kapitole je rozebráno základní dělení zbraní a následný popis zbraní a také obranných prostředků, jež mohou být rovněž použity jako zbraň. Zde se jedná převážně o zbraně a obranné prostředky, u kterých je pravděpodobné, že by na ně mohl pracovník průmyslu komerční bezpečnosti (dále jen PKB) narazit ve chvíli, kdy čelí ozbrojenému útoku. Pro účely této bakalářské práce je zbraní chápáno zařízení, které bylo primárně zkonstruováno k ohrožení života útočníka. Zařízení, které bylo zkonstruováno k obraně zájmů a jeho primárním účelem není ohrožení života útočníka, je obranný prostředek.

1.1 Chladné zbraně

Chladnou zbraní se rozumí „*zbraň využívající mechanickou energii vyvinutou člověkem, která na útočníka působí dopadovou částí*“ [1]. Dopadovou částí se zde rozumí ostrá špice, nebo naostřená hrana ostří. Dle toho se pak dělí chladné zbraně na bodné a řezné a dle toho se liší i způsob, jakým jsou používány na útok. Co se týká šancí na setkání pracovníka PKB s chladnou zbraní v ruce útočníka, dá se říci, že jsou celkem velké a reálné. Tyto zbraně mohou způsobit vcelku velké a rozsáhlé zranění, a to i když je používá útočník nepřilíš zkušený. Dále jsou snadno dostupné, a co se cenových požadavků týče, v horším kvalitativním provedení i levné. Respektive spousta takovýchto zbraní je k dostání běžně na tržnicích.

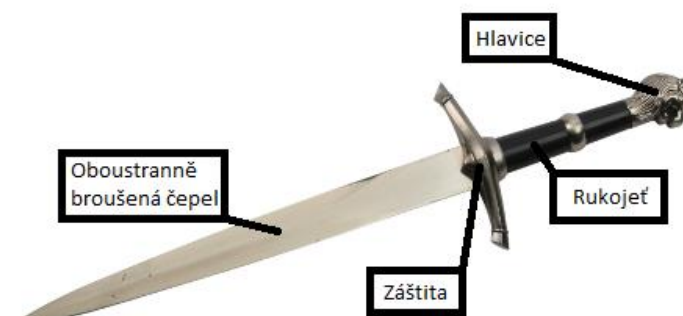
1.1.1 Bodné zbraně

Mezi bodné zbraně se řadí ty, jejichž primární způsob zranění živého cíle je vytvoření bodných ran vedoucích k poškození vnitřních orgánů a vzniku krvácení. Po dostatečné ztrátě krve samozřejmě dochází k úmrtí. Tyto druhy zbraní se vyznačují především ostrou špicí. V mnohých případech mohou mít i ostří, přičemž v sobě pak mohou kombinovat i vlastnosti sečných zbraní. Ostří se v těchto případech vyskytuje na obou stranách, což usnadní průnik zbraně do živého cíle. Jak již bylo zmíněno, slouží ke vzniku bodných poranění, jsou tedy vcelku účinné i ve chvíli, kdy je napadený chráněn například silnou vrstvou oděvu, za což se dá u běžného člověka považovat například kožená bunda, u pracovníka PKB pak třeba taktická vesta. K účinné manipulaci s nimi je však potřeba jisté znalosti a zkušenosti, proto se dají považovat za skutečně nebezpečné jen v ruce zkušeného útočníka, protože při nahodilém a hektickém útočení ztratí svůj potenciál. Mezi nejběžnější zástupce této kategorie, se kterými se může běžný pracovník PKB obvykle setkat patří například klasická dýka,

tlačná dýka nebo bajonet. Mezi další, spíše v této profesi však neobvyklé patří například kord, případně fleret, který je vlastně menším kordem.

1.1.1.1 Klasická dýka

Klasická dýka je vcelku krátkou chladnou zbraní. Disponuje ostrou oboustranně broušenou čepelí, která tvoří asi 2/3 celkové délky. Obvykle se skládá z čepele a rukojeti. V mnoha případech, zvláště jedná-li se o historické provedení, disponuje i záštitou sloužící k ochraně majitele a hlavicí k lepšímu rozložení hmotnosti pro lepší manipulaci viz Obr. 1.

Obr. 1. Klasická dýka - popis

1.1.1.2 Tlačná dýka/nůž

Tlačná dýka nebo tlačný nůž jsou na rozdíl od klasických provedení vcelku velmi malé, protože jejich důležitou vlastností je nenápadnost. Tlačná dýka se skládá z rukojeti a oboustranně broušené čepele. Tlačný nůž má jen jednostranně broušenou čepel, jak je patrné na Obr. 2. Uchopení tlačné dýky/nože probíhá prostrčením čepele skrz prostředník a ukazovák a následným sevřením rukojeti v dlani. Tím nám vznikne pěst, ze které trčí uprostřed hrot.

Obr. 2. Tlačný nůž

1.1.2 Řezné zbraně

Do řezných zbraní se uvádějí ty, u kterých se za primární způsob poranění živého cíle považuje způsobení řezných poranění, což vede k následnému vzniku krváčení. Stejně jako u bodných zbraní po dostatečné ztrátě krve dochází samozřejmě k úmrtí. Při útoku řeznou zbraní je pro útočníka obtížnější způsobit zranění na vnitřních orgánech, protože kvůli dostatečné síle ostří bývá jejich konstrukce zpravidla robustnější, následkem čehož takováto zbraň při bodnutí proniká do živého cíle obtížněji než zbraň bodná, která je přímo k tomuto účelu určena.

Řezné zbraně tedy dosáhnou nejlepšího využití svého potenciálu právě při útoku na žíly a tepny oběti. Mají oproti bodným pak tedy vlastně výhodu, že se za jejich pomoci dá daleko snáze poškodit tepny a oběť nechat vykrváčet. Když útočí řeznou zbraní zkušený útočník, může si vybrat, zda bude řezat například po hřbetu horních končetin a způsobí lehčí zranění, nebo jestli bude řezat po vnitřní straně, kde se nacházejí žíly a tepny a způsobí těžší zranění. Pokud útočí nezkušený útočník, bude útok nahodilý a hektický a krom řezných ran bude působit i rány bodné.

V nezkušených rukou se dá pak za nebezpečnější považovat při nahodilých a nezkušených útocích právě zbraně řezné, protože při nahodilém máchání takovouto zbraní je daleko větší šance na přeseknutí tepen, než u zbraní bodných. Navíc je zde nutno brát na zřetel, že většina nožů se dá použít krom řezné zbraně i jako zbraň bodná a proto je pro nezkušeného útočníka s řeznou zbraní snazší způsobit bodnořezné rány.

Mezi typické řezné zbraně, s jakými se může běžný pracovník PKB ve své profesi setkat, patří třeba nůž. Pokud se dostane do nahodilé potyčky, půjde pravděpodobně o obyčejný kapesní nůž s vyklápěcí, nebo vystřelovací čepelí. Pokud však bude čelit útočníkovi, který se připravil, půjde pravděpodobně o nůž s pevnou čepelí. Nožem s pevnou čepelí pak může být pracovník PKB napaden jak klasickým kuchyňským, tak třeba i taktickým vojenským, protože v České republice není vlastnictví těchto nožů nějak omezeno. V horším případě se může setkat i s napadením v podobě mačety. Asi poslední a nejsilnější řeznou zbraní, se kterou by se pak pracovník PKB mohl setkat je šavle, to je však spíše nepravděpodobné, nedá se to však považovat za vyloučené, protože šavle jsou v dnešní době k dostání vcelku běžně tak jako nože.

1.1.2.1 Nůž s vyklápěcí čepelí (one hand)

Tyto nože mají výhodu ve svých malých rozměrech a pohodlí při nošení pro jejich majitele. Čepel není pevně přidělána na rukojeť, což může časem u těchto nožů vést ke zničení vyklápěcích mechanismů. Rovněž při hrubém zacházení může dojít k poškození a vzniku vůlí mezi čepelí a rukojetí nože. Pro nečekaný útok jsou nicméně ideální protože i díky svým kompaktním rozměrům mohou být proneseny například na větší kulturní a společenské akce, kde mohou při potyčce posloužit k napadení zasahujícího pracovníka PKB. Výhodou pro pracovníka PKB zde je to, že jedná-li se o provedení nože u kterého je potřeba čepel nějak vytáhnout (švýcarské kapesní nože), má k dobru nějakou tu vteřinu navíc, než tak útočník učiní. Horší je to s noži, které disponují vystřelovací čepelí, nebo s one hand noži. One hand nože pak fungují na principu vyklápění čepel za pomoci palce ruky svírající nůž.

Obr. 3. Otevřený one hand nůž

1.1.2.2 Taktický nůž

Taktický nůž disponuje silnou jednostranně broušenou čepelí, která je obvykle vždy o něco málo delší než rukojeť. Podobně jako dýka může disponovat i záštitou chránící ruku majitele viz Obr. 4. Na rozdíl od mačety má stále vcelku malé rozměry a proto s ním může být útočník pořád vcelku hbitý. Díky svým větším rozměrům je však nevhodný na běžné nošení a proto se s ním pracovník PKB setká nejspíše jen při záměrném a připraveném napadení.

Obr. 4. Taktický nůž

1.1.2.3 Mačeta

Primárním účelem mačety je usnadnit člověku průchod skrz hustě zarostlé oblasti v džungli. Jedná se tedy o pracovní nástroj, který se dá ovšem díky svým velkým rozměrům a tím vznikající velké síle při úderu použít jako účinná zbraň. Vzhledem k tomu, že se jedná o pracovní nástroj, je mačeta i velmi snadno a hojně dostupná, přesto s ní v České republice (dále jen ČR) k útokům příliš nedochází. Stejně jako nůž se skládá z jednostranně broušené čepelí a rukojeti. Rukojeť může být doplněna o různé záchyty pro pevnější a jistější úchop, případně provázkem jisticími, aby nevyletla majiteli z ruky. Čepel bývá několikanásobně delší jak rukojeť a v horní části může disponovat třeba i zuby pro funkci pily jako je tomu na obrázku. Takto velkou zbraň je prakticky nemožné schovat. Proto by se s ní mohl pracovník PKB setkat nejspíše jen při skutečně plánovaném napadení.

Obr. 5. Mačeta

1.2 Střelné zbraně

„Střelná zbraň - zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na definovanou vzdálenost“ [2]. Takto je definována střelná zbraň v našem zákoně. Z této definice se toho však moc vyčíst nedá, protože požadovaným účinkem může být rozuměno jak usmrcení živého cíle, tak rekreační střelba plastovými kuličkami na prázdné plechovky. Střelné zbraně se proto pak dělí podle toho jakým způsobem je projektilu udělena rychlost a tím vznikající síla.

1.2.1 Palné zbraně

„Palná zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění chemické energie“ [2]. Chemickou energií se zde rozumí rozpínající plyny vzniklé při zahoření výmetné náplně. Ty svým rozpínáním udělí potřebnou sílu vystřelenému projektilu. Palné zbraně jsou pak vesměs jediné střelné zbraně v pistolovém provedení, které mohou svým výstřelem skutečně usmrtit, jelikož mají pevnou střelu s dostatečnou energií.

U palných zbraní se dá považovat za výhodu, že jdou legálně získat jen na zbrojní průkaz. Díky tomu se dostanou do rukou jen lidem prověřeným a dá se tedy předpokládat, že nebudou zneužity k nelegální činnosti. V oběhu je však, jak to ostatně potvrdily již zbraňové amnestie, kdy běžní občané odevzdávali nelegálně držené zbraně, palných zbraní celkem dost. Navíc je zde i černý trh, na kterém se nelegálních palných zbraní pohybuje rovněž hodně a tak možnost setkání pracovníka PKB s palnou zbraní rozhodně vyloučena není.

Současné palné zbraně jsou povětšinou složeny z několika desítek součástí. Zákon o zbraních pak přesně stanovuje, jaké součásti na zbraní podléhají registraci. Jedná se vlastně o hlavní části zbraně, což jsou hlaveň, vložná hlaveň, vložná nábojová komora, rám, válec revolveru, pouzdro závěru, tělo závěru a závěr. Dá se tedy říci, že státní dohled nad palnými zbraněmi je vcelku přísný a dostat palné zbraně na černý trh v rozloženém stavu je stejně těžké jako dostat je tam vcelku.

U běžného pracovníka PKB je nejpravděpodobnější že se, co se palných zbraní týče, setká s pistolí nebo s revolverem v malých rážích.

1.2.1.1 Pistole

Pro popis pistole byl vybrán v naší zemi vcelku rozšířený typ zbraně a to CZ 75. Dle uznávaného webového portálu www.zbrankvalitne.cz se tato (a většina ostatních) pistole skládá z těchto částí:

Obr. 6. Detail mechanismu pistole [3]

- **„tělo“** je základní částí zbraně, nese spoušťové i část bicího ústrojí, jsou v něm drážky pro vedení závěru a rukojeť slouží zároveň jako **zásobníková šachta**;
- **závěr** slouží zejména pro uzamčení komory při výstřelu, dále také jako hmatník pro natažení závěru (tj. zasunutí náboje do nábojové komory respektive vytažení z nábojové komory, natažení bicího mechanismu, opětovné uzamčení); nese další důležité součástky jako např. **úderník** či **mířidla**;
- **hlaveň** vede střelu, než opustí zbraň, za pomoci **drážek** jí uděluje rotaci (čímž zvyšuje přesnost); v zadní části hlavně se nachází **nábojová komora** – v ní je náboj během výstřelu (a před výstřelem)
- **muška a hledí, mířidla**, slouží k zamíření zbraně, přímka spojující hledí, mušku a záměrný bod na cíli se nazývá **záměrná**;
- **uzamykací ozuby** – starají se o to, aby byl při výstřelu závěr uzamknut s hlavní v jeden pevný celek (tzv. uzamčený systém závěru);
- **výstražník** signalizuje přítomnost náboje v nábojové komoře;
- **vytahovač** – při pohybu závěru vzad vytahuje drápkem za drážku nábojnici nebo náboj z nábojové komory;
- **vyhazovač** – těsně před zadní úvratí závěru narazí vytahovačem tažená nábojnice či náboj na vyhazovač, který ji/ho vyhodí ze zbraně ven;
- **kohout** – po stisknutí spouště dopadá kohout na **zápalník**, který dále naráží na zápalku náboje a odpaluje ho;
- **bicí pružina** udržuje kohout odpružený;
- **střenky** poskytují lepší úchop;
- **zásobník** zásobuje zbraň náboji;
- **podavač** – odpružená součástka v zásobníku, která tlačí náboje vzhůru k závěru; po odpálení posledního náboje tlačí podavač na záchyt závěru a způsobí tak, že po poslední ráně zůstane závěr v zadní (otevřené) poloze;
- **tlačítkem vypouštění zásobníku** se vysouvá zásobník ze zbraně;

- *páčkou vypouštění kohoutu se dá bezpečně spustit již natažený kohout, i pokud je už náboj v nábojové komoře; u jiných verzí zbraně CZ-75 vypouštění kohoutu chybí a na jeho místě je pojistka, která v zajištěném stavu brání výstřelu;*
- *spouští se ovládá spoušťový mechanismus, který dále ovládá bicí mechanismus; okolo spouště se nachází lučák (součást těla), který brání náhodnému stisku spouště*
- *posunutím záchyty závěru do horní polohy je možné zajistit závěr v zadní poloze (vhodné např. pro kontrolu nábojové komory); čep záchyty závěru je důležitou součástí pro samonabíjecí funkci pistole (řídí pohyb hlavně a tím odemykání závěru);*
- *vratná pružina tlačí závěr do přední (klidové) polohy, působí opačným směrem oproti zpětnému rázu při výstřelu; je omotána kolem tyčky vedení vratné pružiny.“*
[3].

Ve srovnání s plynovými zbraněmi na airsoft a paintball se tedy jedná o naprosto odlišný mechanismus. Proto by pro pracovníka PKB neměl být až takový problém rozpoznat, zda se jedná o zbraň skutečnou, když ji drží v rukou. Daleko složitější a horší situace nastává ve chvíli, kdy se pracovník PKB nachází před hlavní zbraně. Zde bohužel není žádný bezpečný způsob, jak určit, zda se jedná o zbraň skutečnou, či nikoli. Je tedy potřeba jednat tak, že se o zbraň skutečnou jedná. Podstatné je tedy vést vždy obranu s jistotou, pohotově a důrazně, zvláště, je-li napadený pracovník PKB neozbrojen, jelikož pak nastává veliký nepoměr v rozložení sil mezi útočníkem a napadeným.

1.2.1.2 Revolver

Pro popis revolveru byla vybrána opět česká zbraň a to revolver Kroko od brněnské zbrojovky Kora. Dle uznávaného webového portálu www.zbrankvalitne.cz se tento (a většina ostatních) revolverů skládá z těchto částí:

Obr. 7. Popis revolveru [3]

- „**rám**“ je základní částí zbraně, nese spoušťové a bicí ústrojí, nábojový válec a zepředu je k němu přimontována hlaveň;
- **hlaveň** vede střelu, než opustí zbraň, za pomoci **drážek** jí uděluje rotaci (čímž zvyšuje přesnost); je přišroubována k přední části rámu obvykle před horní komoru (ale existují i konstrukce, kde jsou náboje odpalovány ze spodní komory);
- v **nábojovém válci** jsou umístěny nábojové komory (obvykle pět či šest, u malorážkových až osm) - válec se vždy před výstřelem pootočí tak, aby se mezi hlaveň a bicí ústrojí dostal další náboj;
- **tlačítko odemykání válce** slouží k odemknutí válce pro vyklopení; některé výkonnější revolvery mají i druhé tlačítko, umístěné před válcem;
- **muška a hledí**, mířidla, slouží k zamíření zbraně, přímka spojující hledí, mušku a záměrný bod na cíli se nazývá záměrná;
- **kohout** - po stisknutí spouště dopadá kohout na **zápalník**, který dále naráží na zápalku náboje a odpaluje ho; u některých dvojčinných revolverů je kohout úplně skrytý;
- **spouští** se ovládá spoušťový mechanismus, který dále ovládá bicí mechanismus; okolo spouště se nachází **lučik** (součást rámu), který brání náhodnému stisku spouště

- *rukojeť poskytuje lepší úchop a dá se vyměnit podle potřeb střelce - pro snadnější skryté nošení nebo třeba pro lepší zvládnání zpětného rázu*“ [3].

Revolver je, co se vzniku týče starší jak pistole, tudíž i jeho mechanismus je jednodušší. O to více se dá považovat za spolehlivější, než pistole, avšak ve větších rážích zaostává v množství munice v zásobníku (zde nábojovém válci) v porovnání právě s pistolí.

1.2.2 Plynovky (Expanzní zbraně)

Plynovky jsou dle zákona o střelných zbraních klasifikovány jako střelné zbraně, avšak jejich hlavním účelem je obrana a ne zabití. „*Expanzní zbraň - palná zbraň, jejíž konstrukce vylučuje použití kulového náboje nebo náboje s hromadnou střelou*“ [2]. Tím se prakticky rozumí, že plynovka je vyrobena tak, aby byly znemožněny veškeré možné způsoby jak ji předělat na palnou zbraň, která by vystřelovala pevnou střelu. Toho je docíleno speciální úpravou hlavně a tím, že plynovka by ani tlak při výstřelu, na který je konstruovaná klasická palná zbraň, neměla vydržet. Dle nezávislých diskuzí na internetových fórech se o to však někteří jedinci údajně pokusili a to dokonce úspěšně. O takovýchto informacích se však dá polemizovat. Tak či onak, plynovky byly primárně vytvořeny jako obranný prostředek, to ovšem neznámá, že nemohou být využity jako zbraň v ruce útočníka. Jejich podstata vlastně vychází z obranného spreje, protože rovněž jako obranný sprej vystřelují dráždivou směs určenou k dočasnému paralyzování živého cíle. Nábojka s takovou směsí je při výstřelu v hlavni roztržena, čímž se směs uvolní a prudce vyletí z hlavně ven. Toto dělá plynovku přesnější a snáze ovladatelnější než obranný sprej. V případě napadení pracovníka PKB touto zbraní je však třeba i přes to, že disponuje jen schopností paralyzovat, postupovat, jakoby se jednalo o skutečnou palnou zbraň. Ostatně dostat z plynové pistole zásah do obličeje je pro pracovníka PKB stejně nepříjemné, protože by byl samozřejmě dočasně paralyzován a pro útočníka by již nebylo větší obtíž ho dorazit. Podstatným důvodem je pak samozřejmě i to, že tyto zbraně nemusí být na první pohled rozeznatelné od opravdových pistolí menších ráží. I z tohoto důvodu je třeba postupovat, jakoby se skutečně o palnou zbraň jednalo.

1.2.3 Mechanické zbraně

„*Mechanická zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění nahromaděné mechanické energie*“ [2].

Mezi mechanické zbraně se řadí ty, u nichž je síla, působící na vystřelený projektil, způsobena působením mechanické energie. Patří sem například třeba kuše, luk nebo prak. Ty jsou však jako zbraň, se kterou se setká pracovník PKB při napadení, stejně tak jako v předešlé části práce zmiňovaný kord nebo šavle, vcelku nepravděpodobné. Do této kategorie by se daly zařadit i dětské pistole na kuličky, které se obvykle dají zakoupit na různých kulturních akcích zábavního charakteru. Ty však obvykle nedisponují věrným vizuálním provedením jakožto repliky svých originálů. Proto by měly být pro pracovníka PKB, s normálním zrakem na první pohled rozeznatelné. Nehledě na to, že takováto zbraň se vzhledem k malé síle a rychlosti vystřeleného projektilu (kuličky) za smrtící zbraň ani považovat prakticky nedá a její největší potenciál by pak spíše byl v útoku na psychiku napadeného pracovníka PKB. Nicméně, má-li pracovník PKB sebemenší podezření, že by mohlo jít o skutečnou palnou zbraň, měl by tomu samozřejmě uzpůsobit své obranné jednání.

1.2.4 Plynové zbraně

„Plynová zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie stlačeného vzduchu nebo jiného plynu“ [2]. Ten může být stlačen buď přímo tím, kdo zbraň obsluhuje, nebo je již stlačen v připravené tlakové bombičce.

Do plynových zbraní se zařazují takové, u kterých je střela vystřelena pomocí stlačeného plynu. Patří sem tedy hlavně vzduchovky a zbraně na airsoft a paintball. Tyto zbraně nepředstavují prakticky z hlediska možného zranění takřka žádné riziko, možná až na výjimečné případy, kdy by byly užity jako zbraně úderné, případně by došlo k přesnému zásahu do oka. U vzduchovek, jedná-li se o silnější typ, je pravděpodobné, že při zásahu na holou kůži dojde k jejímu protržení, nicméně ani nejsilnější vzduchovka nezpůsobí zranění jako skutečná palná zbraň. Největší síla zmiňovaných zbraní ve chvíli útoku spočívá opět v působení na psychiku napadeného, protože u takovýchto replik lze určit, zda se nejedná o skutečnou zbraň mnohdy až ve chvíli, kdy napadený doslova hledí do hlavně a to zvláště u propracovanějších modelů. Těmi se rozumí hlavně zbraně na airsoft. Ty na rozdíl od zbraní na paintball, které jako střelivo využívají malé balónky naplněné barvou, střílejí jen malé plastové kuličky, a proto není až takový problém u nich hledět při výrobě krom funkčnosti i na vzhledovou stránku. V případě napadení takovouto zbraní je tedy potřeba rovněž postupovat tak, jako by se vždy jednalo o zbraň skutečnou, tedy palnou zbraň.

1.3 Improvizované zbraně

K improvizovaným zbraním se řadí ty, jejichž primární účel není vůbec v tom sloužit jako zbraň. Dá se tedy říci, že se jedná o předměty mnohdy denního užívání. Mezi takovéto předměty pak mohou patřit třeba klíče namísto boxera, deštník namísto teleskopického obušku a podobně. Tyto dva příklady jsou však spíše užívány jako obranné prostředky. V našem případě je se třeba zaměřit spíše na improvizované zbraně, které použijí útočníci, kteří by si z podstaty věci měli vybrat přeci jen něco účinnějšího a ničivějšího. Jedna z častých improvizovaných zbraní může být samozřejmě baseballová pálka, ale i spousta podobných holí určených ke sportovním činnostem ať už dřevěných, tak třeba i kovových, ačkoli v ČR se příliš ve spojitosti s trestnou činností zrovna nevyskytují. Schopnější a pohybově nadanější útočník si k umocnění svého útoku může vzít například kus masivního řetězu. Pohybově méně schopný útočník umocní svůj útok třeba kamenem, či dlažební kostkou sevřenou v dlani.

1.3.1 Baseballová pálka

Pro detailnější přiblížení improvizovaných zbraní jsem si vybral právě baseballovou pálku. Baseballová pálka a veškeré podobné hole určené ke sportovním činnostem jsou pro mnohé útočníky jakožto improvizovaná zbraň dobrou volbou. Obvykle bývají delší než teleskopický obušek, což zvyšuje rychlost konce pálky při úderu. Tím může být zásah plnou silou takovouto zbraní pro oběť útoku takřka zničující, klidně i osudný. Dále obvykle disponují tvarem širšího konce, než rukojeti. Přenos hmotnosti na konec pálky pak umožní zasadit o to silnější úder. Toto z nich dělá v ruce útočníka velmi nebezpečnou údernou zbraň. Veškerá tato síla úderu je však zas na druhou stranu vyvážena nemožností útočit tak rychle jako s teleskopickým obuškem, či jinou podobnou menší údernou zbraní.

1.4 Obranné prostředky jako zbraně

Jako zbraň se dá použít takřka cokoliv kolem nás. Pro mnohé útočníky se může jevit jako vhodný způsob ozbrojeného napadení použít některého z obranných prostředků. Obranné prostředky vnikly primárně s cílem pomoci obraně napadeného a to takovým způsobem, aby nemohlo dojít jejich hlavní funkcí k usmrcení útočníka. Jejich působení má obvykle vyvolat paralýzu. Útočník tak může využít těchto prostředků k ochromení napadeného pracovníka PKB, přičemž jeho útok pak nabude mnohem více na účinnosti. Za takový nejvhodnější prostředek v této kategorii se pro útočníka může jevit teleskopický obušek nebo obranný

sprej. Dalším sice ne tak účinným, ale o to více vizuálně děsivějším se pak může jevit elektrický paralyzér. V neposlední řadě zde jistě patří i plynové pistole ze sekce střelných zbraní.

1.4.1 Úderné obranné prostředky jako zbraně

Úderné obranné prostředky na rozdíl třeba od zbraní chladných nemohou tak snadno způsobit rány vedoucí k vykrvácení. Snad jen při skutečně brutálním útoku by mohlo dojít ke vzniku dostatečných tržných ran, které by pak mohly vést i k silnějšímu krvácení, to ovšem není primárním výsledkem pro použití úderného obranného prostředku. Primárním účelem úderných obranných prostředků je způsobit živému cíli zlomeniny a pohmožděny. Pro účinné útočení úderným obranným prostředkem je již na rozdíl od zbraní chladných potřeba jisté znalosti, kam útok vést.

Jedná-li se o kratší a lehčí úderný obranný prostředek, jako je třeba teleskopický obušek, je třeba útok vést na místa, kde nejsou na těle kosti zahaleny svalovou hmotou, případně útočit na klouby, poněvadž při zásahu do masitějších míst na těle se dá útok považovat až na vznik nějaké té podlitiny za neúspěšný, což platí hlavně u muskulaturních jedinců. Z tohoto hlediska se pro pracovníka PKB může nahodit a hektický útok od nezkušeného útočníka tímto obranným prostředkem na jeho osobu jevit jako snadná, až „směšná“ situace. Opak je však pravdou, protože nejúčinnější místo pro útok na lidském těle je hlava, která se pro hekticky jednajícího útočníka bude v daný okamžik jevit jako nejlepší cíl pro zásah. Při obraně proti úderným obranným prostředkům je tedy třeba dávat pozor především na hlavu.

Mezi nejběžnější prostředky, jakými by mohl být pracovník PKB napaden pak patří právě zmiňovaný teleskopický obušek, policejní tonfa nebo boxer. Za méně pravděpodobné se pak dají považovat třeba i nunčaky.

1.4.1.1 Teleskopický obušek

Teleskopický obušek vznikl jako obranný prostředek, což ovšem neznamená, že se z něj nemůže v ruce útočníka stát účinná zbraň. Jakožto obranný prostředek tedy disponuje vcelku malými rozměry ve složeném stavu (cca 25cm) a různými užitečnými doplňky jako třeba skrytá svítilna nebo obranný sprej. Rukojeť bývá pogumovaná a může na ni být i provázek pro zamezení vylétnutí obušku z ruky. Samotný obušek se pak skládá z dutých válců z kalené oceli zasunutých do sebe. K vysunutí obušku dochází prudkým švihnutím „naprázdno“. Zasunutí se pak provede zaražením válců nazpět do rukojeti, a to jedním rázným

„zabodnutím“ obušku do země. Je však třeba dbát, aby v daném místě byl dostatečně pevný povrch (beton).

Obr. 8. Teleskopický obušek

1.4.1.2 Policejní tonfa

Policejní tonfa vychází z klasické tonfy, která se rozšířila jako zbraň z východní Asie. Jako obranný prostředek není příliš praktická, protože kvůli svému tvaru a rozměrům nelze pohodlně použít na běžné nošení. O to více je však účinná právě jako obranný prostředek. Nicméně právě proto našla využití u policie, kde je vcelku příhodná, protože na rozdíl od obušku disponuje i rukojetí na boku, čímž se dá použít jako ochrana předloktí při blokování útoku. Zde je na ni však potřeba nahlížet z pohledu útočníka, přičemž se dá předpokládat, že ten s ní bude útočit takřka stejně jako s teleskopickým obuškem. Policejní tonfa je zde pak tedy hlavně zmíněna kvůli své vcelku přívítivé pořizovací ceně a velkému povědomí, které má u veřejnosti. Policejní tonfy jsou vyrobeny obvykle z polypropylenu, či polykarbonátu, načež krom zmíněných dvou rukojetí mohou disponovat i různými doplňky jako třeba záštitou na ruku. V dražší relaci se pak dá sehnat i teleskopická tonfa, která však pořád není tak dobře skladná a pohodlně nositelná jako teleskopický obušek a to právě kvůli boční rukojeti [4].

Obr. 9. Policejní tonfa se záštitou [4]

1.4.1.3 Boxer

Boxer bývá jako odlitek z pevné slitiny, ale může být klidně vyroben i z plastu. Odlitek pak tvoří čtyři spojené prstěny na zaoblené ploše pro zapření v dlani. Prstěny mohou v některých brutálnějších provedeních disponovat i různými výstupky či ostny na úderné ploše. Boxer jako takový je pak díky svým malým rozměrům vcelku nenápadný a co se dostání týče snadno dostupný a levný. Podobně, jak bylo zmíněno u nožů s vyklápěcí čepelí, je zde tedy možnost, že se s ním může pracovník PKB setkat při nahodilé potyčce na různých kulturních akcích. Použití boxeru sebou pak nenesou žádnou zvláštní techniku, a proto je snadno použitelný i pro absolutně nezkušeného útočníka. Stačí provléci prsty skrz prstěny, sevřít dlaň a boxovat. Kovová slitina pak chrání prsty, tudíž může útočník dávat s větší jistotou silnější rány, přičemž tím, že je boxer zapřený svou spodní částí o dlaň, je útok ještě silnější.

Obr. 10. Boxer na ruku

1.4.2 Obranný sprej jako zbraň

Jak již bylo zmíněno, velmi účinným prostředkem k umocnění útoku na pracovníka PKB může být právě obranný sprej. Ten díky svému složení působí na sliznice zasaženého a zne-možní mu normálně reagovat. Pracovník PKB zasažený obranným sprejem by pak mohl být pro útočníka snadný cíl. U obranného spreje je však potřeba, aby byl skutečně účinný, za-sáhnout sliznice nebo oči. V případě pouhého zasažení kůže zasažené místo sice nepříjemně pálí, nejedná se však o nic, co by nešlo potlačit. Zvláště pak v zápalu boje je velmi pravdě-podobné, že by si zasažený zásahu obranným sprejem na pokožce ani nevšiml.

1.4.3 Elektrický paralyzér jako zbraň

Elektrický paralyzér by se, co se do vizuálního efektu týče, dal považovat při použití jako zbraň za opak obranného spreje. Zatímco obranný sprej může pro nezkušeného pracovníka PKB v ruku útočníka vypadat neškodně, elektrický paralyzér, pokud s ním pracovník PKB nemá již zkušenosti, může působit značně děsivě. Při aktivaci začne vydávat nepříjemný zvuk a mezi elektrodami začne přeskakovat elektrický oblouk. Co se použitelnosti týče, při zasažení nedokáže zdaleka vyvolat takové výsledky, jaké mu veřejnost ve své neznalosti přisuzuje, tudíž nepředstavuje pro pracovníka PKB takřka žádné riziko. Jeho největší poten-ciál, co může útočník proti pracovníkovi PKB využít je, když se bude jednat o pracovníka nezkušeného a elektrických paralyzérů příliš neznalého. Pak je dost možné, že pracovník PKB bude mít z paralyzéro strach, tak jako běžný neznalý občan a povede to k jeho demo-ralizaci, čehož může samozřejmě útočník značně využít a získat tak na převaze. Pokud však pracovník PKB ví, co od paralyzéro očekávat a útočník nedisponuje žádným jiným předmě-tem, co by mohl využít jako zbraň, není zde moc důvodů, proč by se měl cítit nějak zvláště ohrožen. Podstatné je, aby si dal pozor před zásahy mířenými do zvláště citlivých míst, jako jsou genitálie, obličej a krk a následně by neměl být problém útočníka zpacifikovat, nezačne-li útočník používat paralyzér jako zbraň údernou.

1.5 Závěr

V této kapitole bylo rozebráno základní dělení zbraní a obranných prostředků s jejich ná-sledným popisem na konkrétních příkladech. Zaměření bylo přitom mířeno přímo na zbraně a obranné prostředky, u kterých je pravděpodobné, že by na ně mohl pracovník průmyslu komerční bezpečnosti narazit ve chvíli, kdy čelí ozbrojenému útoku.

2 LEGISLATIVA

Pracovníci průmyslu komerční bezpečnosti mají vzhledem k bezpečnostním složkám spadajícím pod záštitu státu jednu velikou nevýhodu, která se nachází právě v legislativě. Státní složky mají pro vykonávání svých úkonů spousty zákonů, které je proti různým výtržníkům a nezákonně jednajícím jedincům vcelku dobře chrání. Příslušníci policie mají i daleko lepší možnosti a oprávnění k využití služební palné zbraně než členové soukromých bezpečnostních složek. Zákon o soukromých bezpečnostních složkách však stále v naší zemi nevyšel, proto platí pro jejich příslušníky stejná pravidla a zákony jako pro běžné občany.

Pro takový nejjasnější příklad se dá asi použít situace, kdy je na cestě výjezdová jednotka. Zatímco vozidlo Policie České republiky (dále jen PČR) má možnost zapnout výstražné majáky a sirénu, načež pro něj dopravní předpisy takřka přestávají platit, vozidlo výjezdové jednotky spadající pod sektor soukromých bezpečnostních služeb tuto možnost samozřejmě nemá. Pokud by se posádka tohoto vozidla pokusila o stejné jednání jako posádka vozidla PČR, riskuje, že nakonec sama bude mít problémy se zákonem. Podobná situace pak nastává, i když se schyluje k fyzickým napadením, jež jsou podstatou této práce. Jak již bylo zmíněno, příslušníci policie mají daleko lepší možnosti bránit sebe sama i okolí a k tomu všemu jsou i sami zákonem daleko lépe chráněni, jelikož napadení policisty bude vyhodnoceno jako napadení úřední osoby, za což dotyčnému útočníkovi hrozí vyšší trest než při napadení běžného občana, jakým je i příslušník soukromých bezpečnostních složek. Z toho všeho plyne, že pracovníci průmyslu komerční bezpečnosti pracující pro bezpečnostní složky to nemají, co se týče vlastní bezpečnosti vůbec jednoduché a aby toho nebylo málo, své činy a jednání musí pečlivě vážit, protože i chvilkové zatmění a unáhlené jednání je může přivést až do vězení.

Aby se pracovník průmyslu komerční bezpečnosti mohl nějak rozumně bránit a aby mohl profesionálně vykonávat svou práci, musí znát dobře několik zákonů, které ho celou dobu v jeho povolání ovlivňují. Za ten nejdůležitější se dá asi považovat §29 Nutná obrana z Trestního zákoníku. Druhým je potom ze stejného zákoníku §28 Krajní nouze, ten však pracovník PKB již tolik nevyužije. Dále krom trestního zákoníku pracovník PKB využije i trestní řád §76 o zadržení osoby podezřelé a občanský zákoník §14 svépomoc.

2.1 Nutná obrana – Trestní zákoník §29

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajících útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku“ [5].

Jak je zjevné, ze zákona o nutné obraně lze jasně vyvodit, že ho může aplikovat kdokoliv, tedy i pracovník průmyslu komerční bezpečnosti. Také lze vidět, že zákon je napsán tak, aby ho mohl využít i ten, co není sám v ohrožení. Tohoto aspektu mohou využít zas pracovníci zaměstnání jako bodyguardi nebo soukromá ochranka. Dále paragraf o nutné obraně počítá i s tím, že obrana by měla být vždy silnějšího rázu než je útok samotný. Důvodem je to, aby obrana byla dostatečně účinná a útočníka od dalšího útočení odradila. Zde je ovšem ještě zapotřebí dodržet podmínku druhé části zákona, která pojednává o tom, že se nejedná o nutnou obranu, půjde-li o obranu zcela zjevně nepřiměřenou charakteru útoku. Za nutnou obranu se považuje kromě obrany pasivní, kdy obránce jen vykrývá rány a útoky, i obrana aktivní, kdy se brání aktivně se zapojením svých vlastních protiútoků. K tomuto může obránce využít i různých obranných pomůcek, ať už se jedná o přímo k tomuto účelu zkonstruované jako třeba například teleskopický obušek, obranný sprej či palná zbraň, nebo improvizovaných, kde může jít o předměty, co má zrovna po ruce, například klíče, deštník nebo kámen na zemi. Zde je ovšem třeba stále dbát na to, aby obranný prostředek zcela zjevně nepřevyšoval útočnou sílu útočníka (nutno řešit především u palných zbraní). Také je třeba dbát na to, aby obrana neproběhla až v době po skončení útoku. Nejednalo by se totiž již o nutnou obranu jako spíše o pomstu [6].

2.1.1 Vzorová situace nutné obrany

Typickou situací, kdy dojde k nutné obraně, může být třeba následující: Strážný v objektu půjde v průběhu noci na kontrolní obchůzku po perimetru hlídaného objektu, když narazí na zloděje, který již několikátou noc odcizuje například střežený stavební materiál. Strážný se rozhodne zloděje zadržet, ten je ovšem ozbrojený mačetou a nehodlá se jen tak vzdát, načež s mačetou v ruce a výhružkami smrti se vrhne na strážného. Strážný je ovšem ozbrojen palnou zbraní a pohotově postřelí útočníka do nohy. V tento okamžik se bude jednat o nutnou obranu, protože k výstřelu došlo v době přímo hrozícího útoku na život strážného.

2.1.2 Vzorová situace, kdy se nejedná o nutnou obranu

Pro nastínění situace, kdy se o nutnou obranu nejedná, využijeme předchozího smyšleného příběhu, jen jisté věci pozměníme: Strážný v objektu bude v průběhu noci na kontrolní obchůzce po perimetru hlídaného objektu, když narazí na zloděje, který již několikátou noc odcizuje například střežený stavební materiál. Strážný se rozhodne zloděje zadržet, ten ho však spatří, zahodí kradené věci a dá se na útěk. Na to strážný vytáhne pistoli a zloděje postřelí. V takovou chvíli se o nutnou obranu rozhodně nejedná, protože nešlo o odvrácení přímo hrozícího, nebo trvajících útoku na zájem chráněný trestným zákonem. Respektive život ani zdraví strážného a ani nikoho jiného nebyl v danou chvíli ohrožen, tudíž strážný v daný okamžik neměl ke svému jednání vůbec žádný důvod. Zloděj navíc kradené předměty zanechal na místě a tudíž i skrz to nebyl důvod ho postřelit (netrval útok na majetek).

2.2 Krajní nouze – Trestní zákoník §28

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet“ [5].

U krajní nouze je středem zájmu hrozící nebezpečí, především míra jeho dopadu, přičemž původ tohoto nebezpečí je vcelku nepodstatný. Podstatné je, aby škoda, která vznikne jedním snažícím se vyřešit krajní nouzi, nebyla závažnějšího rozsahu, než škoda, která hrozila původně. U majetku toto může být někdy problém posoudit, je-li však v sázce lidský život, majetek se stává zanedbatelným, ať má jakoukoliv hodnotu. Krajní nouze pak nalezne své využití hlavně ve chvílích, kdy se zachraňuje lidský život. Typickým příkladem uváděným ve spoustě zdrojů bývá dítě zavřené v rozpáleném autě na parkovišti během horkého léta.

2.2.1 Vzorová situace, kdy se jedná o krajní nouzi

*„Jdete v horkém létě po ulici a v **zamčeném** autě před nákupním centrem vidíte zavřené dítě. Již na první pohled je patrné, že dítě se tam nachází delší dobu. K jeho záchraně proto použijete teleskopický obušek a rozbijete okno u auta. Jelikož jste spáchali čin jinak trestný, hrozil by vám postih, ale v tomto případě jste odvrátili hrozící nebezpečí (což byla smrt*

dítěte, nebo vážné poškození zdraví) a nebezpečí nešlo odvrátit jinak, jednalo se tedy o krajní nouzi“ [7].

2.2.2 Vzorová situace kdy se nejedná o krajní nouzi

„Jdete v horkém létě po ulici a v **odemčeném** autě před nákupním centrem vidíte zavřené dítě. Již na první pohled je patrné, že dítě se tam nachází delší dobu. K jeho záchraně proto použijete teleskopický obušek a rozbijete okno u auta. Jelikož ovšem auto bylo odemčeno, šlo hrozícímu nebezpečí zabránit i bez vzniku škody. Proto se v tomto případě o krajní nouzi nejedná“ [7].

Jak je z předchozích dvou příkladů patrné, o to jestli se o krajní nouzi bude skutečně jednat, může rozhodnout jedině slovo. Dá se tedy říci, že než člověk začne využívat ke svému jednání právě krajní nouze, měl by se ujistit, že daná situace nemá daleko snazší a méně nákladné řešení, ačkoli v předešlých příkladech by se dalo špatné jednání pochopit už i skrz závažnost dané situace.

2.3 Nutná obrana vs. Krajní nouze

Tab. 1. Rozdíly mezi Nutnou obranou a Krajní nouzí [6]

Nutná obrana	Krajní nouze
Útok	Nebezpečí
Způsobená škoda útočníkovi samému	Škoda způsobená komukoliv, i tomu, kdo je bez viny
Přípustnost způsobení i větší škody útočníkovi	Škoda musí být zásadně jen menší, aby to mělo vůbec smysl
Není nutno hledat jiné způsoby vyhnoutí se útoku	Je nutno hledat i jiné způsoby, jak se nebezpečí vyhnout

2.4 Zadržení osoby podezřelé – Trestní řád §76

Jakmile se pracovník PKB ubrání napadení a zneškodní agresora, je potřeba řešit, co se má dít dál. To určuje Trestní řád §76 o zadržení osoby podezřelé v odstavci 2, který zní: „Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil

může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit“ [8]. Z tohoto odstavce plyne, že zadržen podezřelou osobu může kdokoliv, přistihne-li tuto osobu při páčání trestného činu, nebo hned poté, aby zamezil v jejím dalším jednání. Podstatné je také ale myslet na druhou část tohoto odstavce, která říká, že pracovník PKB je povinen zadrženého bezprostředně po zadržení odevzdat příslušným útvarům (PČR), přičemž pokud tak nemůže ihned učinit, musí těmto útvarům nahlásit, že došlo k zadržení této osoby.

2.5 Svépomoc – Občanský zákoník §14

Svépomoc je ve své podstatě podobná jako paragraf o zadržení osoby podezřelé. Rozdíl je však v tom, že zatímco v předešlém případě se znění vztahuje na trestné činy, svépomoc je zaměřena na jiná protiprávní jednání. Doslovné znění je: *„Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě. Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán veřejné moci“ [9].*

2.6 Závěr

V této kapitole byla rozebrána legislativa z pohledu pracovníka PKB. Podstatným faktem je, že v ČR stále neexistuje zákon o soukromých bezpečnostních službách, a proto je práce v PKB mnohdy na hraně zákona. Pracovník PKB tak musí mít dobré povědomí o tom, co vše si může dovolit a co by mu už mohlo způsobit problémy se zákonem.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 POZNATKY ZÍSKANÉ Z DOTAZNÍKŮ

V rámci této bakalářské práce byl rozeslán jednoduchý dotazník tvořený sedmnácti otázkami. Dotazník byl určen přímo pro pracovníky PKB pracující jako fyzická ostraha. Celkový počet vyplněných dotazníků je devatenáct, což se může zdát jako málo, nicméně pro daný účel je tento počet dostačující. Na dalších stranách budou rozebrány poznatky získané z tohoto dotazníku. Co se samotných respondentů týče, všichni se přihlásili jako muži ve věkové kategorii převážně od 18 – 29 let. Co se týká jejich praxe v této oblasti, byly výsledky už vcelku různé, nicméně nejvíce dotazovaných se přiznalo, že mají praxi od 1 do 3 let. U zařazení do formy vykonávané činnosti pak někteří odpovídali i na více možností, přičemž nejvíce se přihlásilo jako členové ostrahy objektů. Dotazník i s výslednými počty odpovědí (vždy tučně za možnostmi) se nachází v příloze a výsledky jsou spíše orientační.

3.1 Kde může dojít k napadení pracovníka PKB

3.1.1 Venkovní prostory hlídaného objektu

Za nejpravděpodobnější místo, kde k napadení pracovníka PKB může dojít, se dají považovat venkovní prostory hlídaného objektu. Už z logické podstaty věci je jasné, že pokud je pracovník PKB zodpovědný a ve své práci obezřetný a poctivý, narušitele objeví dříve, než vůbec vnikne dovnitř do hlídaného objektu. Tento předpoklad byl ostatně potvrzen i výsledky z dotazníků, kde převážná většina dotazovaných odpověděla, že k napadení dochází nejčastěji právě ve venkovních prostorech hlídaného objektu.

3.1.2 Vnitřní prostory hlídaného objektu

Za méně pravděpodobné se pak dá považovat napadení pracovníka uvnitř hlídané budovy. Velkou roli zde hraje jistě, jak již bylo zmíněno, to, jak je pracovník, případně i jeho kolegové ve své práci důsledný, neboť situace, kdy se narušitel dostane dovnitř objektu, by nikdy nastat neměla. Dalo by se zde namítnout, že u kulturních akcí toto platit nemůže, protože odhalit narušitele u vstupu do takovýchto objektů není jaksi nikdy možné. Nicméně tato práce se zabývá obranou pracovníka PKB proti útoku zbraní, je tedy na pracovníkovi PKB, aby si ohlídal, že si dovnitř nepouští výtržníka, jež je nějakým způsobem ozbrojen.

3.1.3 Blízké okolí mimo hlídaný objekt

Tato možnost se zdá vcelku nemožná, protože zde není důvod, aby pracovník PKB opouštěl v pracovní době své stanoviště. Nicméně po konci pracovní doby se vydává na cestu domů, kde může dojít rovněž k jeho napadení. Tato možnost byla do dotazníku umístěna hlavně proto, že toto povolání sebou nese vcelku reálné riziko napadení od nepřátel, které si pracovník PKB za život výkonem svého povolání může udělat. Jedná se zde tedy o možnosti msty od lidí, proti kterým v minulosti zakročil. V dotazníku tato možnost nicméně nedostala žádný hlas, dá se tedy říci, že pomstychtivých útočníků zas tolik není.

3.2 Výcvik pracovníků PKB proti fyzickému napadení

Součástí dotazníků byly tři otázky týkající se výcviku pracovníků PKB proti fyzickému napadení. Na základě odpovědí v této sekci lze říci, že přibližně třetina dotazovaných nějakým výcvikem prošla, což se však nedá jistě považovat za uspokojivé množství vzhledem k tomu, že dotazníky byly vyplněny pouze pracovníky PKB pracujícími jako ostraha. Pozitivem je, že na základě odpovědí na druhou otázku z této sekce, kde byli respondenti dotazováni, zda prošli výcvikem na obranu proti palným zbraním, byly výsledky takřka shodné s otázkou, jestli vůbec nějakým výcvikem prošli. To alespoň svědčí o tom, že když už se nějakého výcviku zúčastnili, jednalo se pravděpodobně o komplexní a kvalitní kurz. Poslední otázka z této sekce potom řešila to, zda tyto výcviky byly hrazeny ze strany zaměstnavatele. Tady bohužel drtivá většina dotazovaných potvrdila všeobecně známou věc, že pokud se chce pracovník PKB ve své činnosti zdokonalit, je to jen na něm. Smutnou pravdou pak zůstává i fakt, na který si někteří z respondentů stěžovali v závěru dotazníku, pokud chce mít pracovník PKB kvalitní výbavu, musí si ji pořídit sám na vlastní náklady. Pokud se má situace takto, je pak jasné, že tito pracovníci si o proplacení nějakých nadstandardních kurzů mohou nechat jen zdát. Problémem je zde samozřejmě i to, že v mnohých případech je ostraha objektu zřízena jen kvůli získání pojištění pro firmu.

3.3 Četnost a způsob napadení pracovníků PKB při jejich práci

Co se týče zkušeností s čelením skutečnému fyzickému útoku, téměř tři čtvrtiny dotázaných potvrdili, že již v této oblasti zkušenost mají. Nejvíce respondentů se pak přiznalo, že má za sebou přibližně do desíti takovýchto zážitků. Co se setkání se zbraní v rukou útočníka týče, větší polovina tuto zkušenost rovněž zažila a to opět asi v 10 případech.

Mezi zbraně, se kterými se dotazovaní nejčastěji setkávají, se zařadil, dle předpokladů na základě nízké ceny a velké útočné síly, nůž. Jako druhý se potom umístil boxer, což se ostatně díky snadnému ovládnutí, které zvládne i člověk, co tuto zbraň snad i nikdy neviděl, dalo čekat. O třetí místo se pak dělí obranné prostředky, jež se v rukou útočníků staly zbraní, přičemž se jedná o teleskopický obušek a obranný sprej.

Úplně všichni dotazovaní pak jednoznačně zvolili, že útočníci si při ozbrojených útocích na jejich osobu počínali nezkušeně. Od toho se pak odvíjí dle získaných dat i jejich úspěšnost při obraně. Převážná většina si v této nezávidění hodné situaci vedla výborně, nebo se jim podařilo útok alespoň úspěšně odvrátit. Dva jedinci potom odpověděli, že si vedli špatně. Zde by se dalo předpokládat, že výsledky by měly být ovlivněny na základě toho, jestli jedinec absolvoval nějaký výcvik, či nikoliv. Po důkladnějším zkoumání těchto souvislostí v získaných výsledcích však toto tvrdit nelze, protože byli nalezeni jedinci bez výcviku, jež tvrdili, že si vedli výborně, a našel se i jeden respondent s výcvikem, co tvrdil, že si vedl špatně. Nicméně na výsledek zde může mít vliv celá řada faktorů, a jak již bylo zmíněno, výsledky dotazníku jsou spíše orientační.

Pokud jde o morálku dotazovaných v době, kdy čelili útoku, největší respekt v nich budil útočník svírající v ruce nůž, nebo teleskopický obušek, přičemž nůž samozřejmě značně převažuje. Všichni, co byli na tuto otázku tázáni, odpověděli, že se jim útok touto zbraní, co je nejvíce děsila, odvrátit úspěšně podařilo. Na otázku jestli stáli tázání pracovníci někdy proti přesile, odpověděli převážně, že ne. Těch pár, co se s touto situací již setkala, se přiznalo, že se v polovině případů ubránila a v druhé polovině případu ne.

3.4 Závěr

V této kapitole byl rozebrán dotazník zaměřený čistě na pracovníky průmyslu komerční bezpečnosti, u kterých se předpokládá, že při výkonu svého povolání mohou čelit ozbrojenému útoku. Výsledky dotazníku potvrdili dle očekávání fakt, že výcviku se těmto lidem moc nedostává a chtějí-li zlepšit své dovednosti v této oblasti, musí tak učinit na vlastní pěst. Veškeré výsledky z dotazníku byly rozebrány a slovně popsány ve třech podkapitolách, pojednávajících o nejpodstatnějších věcech pro daný účel. První podkapitola tak v sobě skrývá, kde obvykle k napadení pracovníků PKB nejčastěji dochází, druhá popisuje úroveň a přístup k jejich výcviku, ve třetí podkapitole se řeší způsob, jakým k jejich napadení dochází, včetně četnosti těchto napadení.

4 OBRANNÉ TECHNIKY PROTI ÚTOKU ZBRANÍ

V následující kapitole jsou rozebrány nejvhodnější obranné techniky pro pracovníky PKB čelící útoku zbraní. Vybrané techniky jsou nasazeny proti útoku zbraněmi, jež vzešly z použitých dotazníků jako nejčastěji vyskytující se. Tyto techniky jsou zachyceny na průvodních fotografiích za pomoci figurantů, kdy muž v černém hraje roli útočníka a muž v červeném bránícího se pracovníka PKB. Existuje spousta účinných navolňovacích a obranných technik o různé intenzitě, protože je v této práci útočník vždy ozbrojen, je ale volena vždy obrana intenzivnějšího charakteru.

4.1 Obrana proti napadení nožem

Proti noži je rozebráno více obranných způsobů. Především se jedná o způsoby obrany při napadení nezkušeným útočníkem, vzhledem k častému výskytu této zbraně je však rozebrána obranná technika i při napadení útočníkem zkušeným. Bránit se proti zkušenému útočníkovi s nožem se pak dá považovat i za nejtěžší možnou situaci, protože ačkoli se spousta lidí domnívá, že nejhorší možnost musí být stát proti palné zbraně, není to tak. Zatímco při obraně proti palné zbraně stačí zvládnout riziko prvotního výpadu a odvrácení zbraně směrem na útočníka, přičemž pokud je obrana vedena správným postupem již pracovníkovi PKB nebezpečí od palné zbraně nehrozí, u nože tomu tak není. Při obraně proti noži, používá-li ho navíc útočník zkušeně, je třeba, aby obrana byla rychlá přesně provedená a intenzivní. Dostane-li totiž útočník možnost reagovat, může nožem za pomoci otáčení v zápěstí pracovníka PKB přeci jen pořezat.

4.1.1 Obrana proti nezkušenému útoku na břicho

Jedná se o vcelku rozšířený typ útoku, kdy chce útočník pracovníka PKB bodnout nožem do břicha. Následující obranná technika lze poté uplatnit jak na nože malých rozměrů (jako je například one hand nůž v této modelové situaci), tak na nože velké.

4.1.1.1 *Obrana*

Vidí-li pracovník PKB, že útočník v ruce svírá nůž a chystá se jej proti němu použít, je třeba, aby zaujal správný obranný postoj, který spočívá ve zpevnění těla a mírném rozkročení. Podstatné je pak hlavně to, aby měl ruce připravené ve výši břicha, na které bude útok směřovat, jak je vyobrazeno na následující fotografii. Důvodem je schopnost rychlého zásahu proti probíhajícímu útoku.

Obr. 11. Obranný postoj

Jakmile dojde k výpadu ze strany útočníka, je třeba, aby pracovník PKB uhnul na stranu a získal kontrolu nad rukou útočníka, ve které svírá nůž. Toho lze docílit za pomoci zachycení útočné ruky do křížového bloku mezi předloktí pracovníka PKB. Zde je pak třeba dbát toho, aby ruka pracovníka PKB, kterou je otočen k útočnickovi, byla při křížovém držení nahoře. To, zda půjde o pravačku či levačku pracovníka PKB, rozhodne to, ve které ruce svírá útočník nůž. V našem případě útočník útočí pravačkou, pracovník PKB tak musí mít nahoře ruku rovněž pravou. Důvodem je možnost rychlého navolnění útočníka. Toho je následně docíleno rychlým a rázným výpadem pravačkou na jeho hlavu. Současně je třeba mít stále kontrolu nad rukou, která svírá nůž. Proto je třeba, aby pracovník PKB při navolnění, druhou rukou dobře ruku s nožem zafixoval. Celý tento postup zachycují následující dvě fotografie.

Obr. 12. Křížový blok

Obr. 13. Navolnění

4.1.1.2 Sražení k zemi

Poté, co převezme takto pracovník PKB kontrolu nad útočником, je třeba, aby ho zpacifikoval tím, že ho dostane na zem, znehybní a převezme kontrolu nad útočnou zbraní. Nejprve je tedy třeba útočníka dostat na zem. Protože byla obrana vedena z útočnickovy vnitřní strany a útočník je tedy k pracovníkovi PKB v daném okamžiku čelem, dá se toho efektivně a jednoduše docílit za pomoci podmetu. Ten proběhne tak, že pracovník PKB útočnickovi otevřenou rukou, jež mu uštedřila zásah, překryje obličej a prudce začne tlačit útočníka do záklonu, přičemž je-li útočník vzpurný, může mu i s mírou zatlačit prsty na oči a jeden prst pod nos, což ho jistě k záklonu donutí. Současně je však třeba, aby znemožnil útočnickovi z této techniky „vycouvat“ ven a donutil ho skutečně spadnout na zem. Aby se tak tedy skutečně stalo, je třeba, aby pracovník PKB zafixoval zezadu nohu útočníka svou nohou, přičemž použije stejnou, jako je ruka, kterou agresora tlačí do záklonu za obličej. Důležitou věcí, kterou je zde třeba vzpomenout je to, že je nutnost mít stále kontrolu nad zbraní, která byla k útoku použita. Proto je třeba, aby pracovník PKB stále držel pevně ruku svírající zbraň. Jakmile se útočník dostane na zem, může mu být podle míry jeho agrese v tomto okamžiku uštedřena přiměřená rána špičkou nohy nebo nártem do zátylku, načež pracovník PKB může přejít ke znehybnění a odzbrojení. Postup, jak dostat útočníka na zem, je vyobrazen na následujících fotografiích.

Obr. 14. Stažení k zemi

Obr. 15. Převzetí kontroly

4.1.1.3 Znehybnění a odzbrojení

Když je útočník na zemi, je již pracovník PKB ve značné převaze, karta se však může rychle obrátit, a proto je třeba útočníka znehybnit. To provede pracovník PKB tak, že útočníka zaklekne na krku a na hrudi. Mezi nohy se mu tak dostane ruka útočníka, ve které svírá zbraň a které je třeba věnovat celou dobu pozornost. Po zakleknutí je útočník vcelku dobře znehybněn, je však potřeba ho úplně odzbrojit, nejlépe nad zbraní převzít vlastní kontrolu. To nyní provede pracovník PKB dostatečně přiměřeným přidušením agresora zesílením svého zakleknutí. To dostatečně odvede pozornost od nože, který svírá v ruce, načež ten může být pracovníkem PKB opatrným uchopením za čepel, tak aby se pracovník PKB neporezal, z ruky útočníka vypáčen. Tím získá pracovník absolutní kontrolu nad útočníkem i nad nožem, načež pokud je útočník stále agresivní, může použít nůž k zastrašení, nebo přímo k přiměřenému pořežení agresora. Zde je však třeba dbát, aby se tato nutná obrana nevymkla kontrole a nejednalo se o vybočení z podmínek nutné obrany. Rozhodne-li se pracovník útočníka přeci jen pořežat, mělo by to být zásadně jen po vnější straně předloktí, aby nemohlo dojít k přeríznutí tepen nebo žil útočníka, které by mohlo vést až k jeho smrti. Tato část je vyobrazena na následujících fotografiích.

Obr. 16. Zakleknutí a odzbrojení

Obr. 17. Převzetí kontroly nad zbraní

4.1.2 Obrana proti nezkušenému útoku vedenému shora

Další možný útok nožem je útok vedený shora. Ten spočívá v tom, že agresor se snaží nůž do bránícího se pracovníka PKB zabodnout plnou silou a to do oblasti hlavy, ramen a krku. Jedná se tedy o velmi nebezpečný útok. Obranná technika zde použitá lze pak samozřejmě aplikovat jak na nože malé, tak velké.

4.1.2.1 Obrana

Začátek obrany se pro tento útok příliš od předchozího neliší, je třeba, aby pracovník PKB opět zaujal obranný postoj a ruce měl alespoň vy výši břicha. Co se pak samotné obrany týče, je zde rozdíl oproti předchozímu případu, že pracovník PKB půjde z vnější namísto z vnitřní strany útočnicka. Jakmile tedy útok začne, pracovník se vyhne dráze nože a za pomoci obou rukou kryje ruku útočnicka svírající nůž za předloktí z vnější strany. Celý tento postup pak vyobrazují následující fotografie.

Obr. 18. Obranný postoj

Obr. 19. Vykrytí útoku

4.1.2.2 Stržení k zemi

Zatímco v předchozím případě, kdy byla obrana vedena z vnitřní strany útočnicka, bylo k jeho dostání na zem využito podmetu, je zde nyní třeba, kvůli obraně vedené z vnější útočnickovy strany využít stržení. Než však ke stržení samotnému může dojít, je třeba převzít částečnou kontrolu nad rukou útočnicka, ve které drží zbraň, a provést navolnění ránou pěstí do obličeje. K tomu pracovník PKB využije opět obě své ruce, přičemž ta, co je blíže k ruce držící nůž ji uchopí, načež druhá udeří útočnicka dostatečnou ránou do obličeje. Poté pracovník PKB chytí útočnicka rukou, jež provedla navolnění, přes obličej a svou nohu mu zapře o lýtko. Poté ho zatlačením na obličej prudce stáhne k zemi, přičemž je nutné, aby stále pevně držel ruku, která svírá zbraň. Toto je pak dále na následující straně vyobrazeno na fotografiích.

Obr. 20. Vnější navolnění

Obr. 21. Stržení k zemi

4.1.2.3 Znehybnění a odzbrojení

Pokud jde o znehybnění a odzbrojení agresora, využije pracovník PKB naprosto stejnou techniku, jako byla použita v předchozím případě, kdy byl útok veden na břicho a pracovník PKB se bránil z útočnickovy vnitřní strany, viz Obr. 16 a Obr. 17.

4.1.3 Obrana proti zkušenému útoku zepředu

Ačkoli na základě dotazníků vyplývá, že útočníci si ve většině případů napadení pracovníků PKB počínají nezkušeně, bude zde vzhledem k častému výskytu nože při ozbrojených napadeních rozebrána i obranná technika proti napadení nožem od zkušeného útočníka. Zde však může být i různorodý pohled lidí na to, kdo se za zkušeného útočníka dá považovat, což mohlo být i důvodem, proč většina dotazovaných respondentů v dotazníku odpověděla, že útočníci útočí převážně nezkušeně. V našem případě se bude pod pojmem zkušený útočník rozumět takový, který drží svou zbraň (v tomto případě nůž) při útoku tak, aby nešla příliš vidět a útok mohl být náhlý a nečekáný, potažmo zákeřný. Zkušený útočník bude mít i pevný útočný postoj. V našem případě, kdy útočí nožem, je pravděpodobné, že využije veškerého jeho potenciálu a tak bude řezat a bodat, čehož se pak při obraně dá naštěstí i dobře využít.

Obr. 22. Zkušený útočník s nožem

4.1.3.1 Obrana

Má-li pracovník PKB podezření, že útočník drží v sevřené pěsti skrytý nůž, jak je tomu na předchozím obrázku, musí počítat s tím, že může dojít k náhlému ozbrojenému útoku. V takovém případě vyžaduje obrana rychlý postřeh, rychlé vyhodnocení situace a vcelku i lepší pohybové nadání u pracovníka PKB. Když je tedy pravděpodobné, že skutečně půjde o tento typ útoku, je třeba, aby pracovník PKB držel ruce připravené v dostatečné výšce, a to pokud možno již v oblasti hrudi, ještě než útok započne. Jakmile provede agresor řezný útočný výpad, je třeba, aby pracovník PKB provedl dostatečný úhybný manévr do mírného záklonu, čímž se vyhne řezné dráze nože. V tuto chvíli však musí být dostatečně pohotový a hbitý, aby se včas vrátil a dokázal přejít do ofenzívy, protože neučiní-li tak, bude vystaven bleskovému bodnému útoku, který má útočník stále v záloze. Když však vše proběhne jak má, pracovník PKB využije tohoto okamžiku, kdy se útočník k bodnému útoku napřahuje, a za pomoci obou rukou provede výpad na vnější stranu ruky, v níž útočník svírá nůž, aby mohl vést obranu z vnější útočnickovy strany, jak tomu bylo v předešlém případě při útoku nožem shora. Tento postup je poté vyobrazen na následujících fotografiích.

Obr. 23. Úhyb před zkušným útokem

Obr. 24. Obranný výpad

4.1.3.2 Stržení k zemi a znehybnění s odzbrojením

Vzhledem k tomu, že obrana je vedena z vnější strany útočníka, bude následující postup praktický stejný jako v předešlém případě. Pracovník PKB převezme bližší rukou ke zbrani kontrolu nad rukou útočníka, zatímco druhou rukou ho chytí za obličej, zapře se kolenem pod koleno útočníka a stáhne ho dozadu na zem. Poté následuje zakleknutí a vypáčení nože z útočnickovy ruky za čepel, jako tomu bylo v předchozích dvou případech.

Obr. 25. Navolnění

Obr. 26. Stržení k zemi

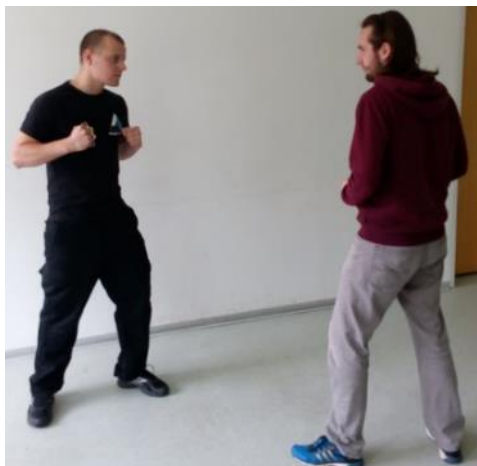
4.2 Obrana proti napadení boxerem

Jak již bylo zmíněno, boxer je vcelku levnou a snadno dostupnou „gangsterskou“ zbraní, je tedy pravděpodobné, že na něj pracovník PKB v rukou útočníka někdy za svou praxi narazí. Vzhledem k tomu, že boxer je zbraní vcelku brutální a agresivní, dá se předpokládat, že

agresor, co se s ní rozhodne zaútočit, nejspíše brutální a agresivní bude. Proto je pravděpodobné, že útok bude směřován do obličeje, kde může napáchat největší škody. Ve své podstatě boxer (jedná-li se o klasický typ bez řezných hran) nemá příliš velkou údernou plochu a vzhledem ke své konstrukci a principu funkce neumožňuje ani využití náprahu. Z toho důvodu, dostane-li pracovník PKB nějaký ten zásah do břicha, neutrpí o moc větší poranění, než při zásahu holou pěstí. Zásahy boxerem jsou pak tedy neúčinnější na místech, kde není na napadeném příliš masa a svalů. Dá se tedy říci, že při ráně boxerem utrpí nejvíce klouby, žebra a právě hlava. Hlava je však nejpodstatnější, a proto je třeba, aby si ji pracovník PKB dobře chránil. Bude zde tedy rozebrána situace napadení směřovaného na obličej pracovníka PKB.

4.2.1 Obrana

Jako při obraně proti noži je i zde potřeba zaujmout obranný postoj a držet ruce alespoň ve výši břicha. Při útoku s boxerem je útočník mnohdy odhodlán dát velkou ránu a tak provede pravděpodobně obloukový úder. Poté, co se útočník rozmáchne k ráně, je třeba pohotově zareagovat a z vnitřní útočnickovy strany provést obouruční obranný výpad, proti ruce s boxerem. Pracovník PKB se dostane útočnickovi takto více „na tělo“. Postup je opět vyobrazen na následujících fotografiích.

Obr. 27. Obranný postoj, boxer

Obr. 28. Obouruční vykrytí

4.2.2 Sražení k zemi

Sražení k zemi provede pracovník PKB takřka stejně jako u obrany proti napadení nožem. Ruku, kterou má blíže ke zbrani, použije k zachycení ruky útočníka, ve které drží boxer, aby

mu znemožnil náprah k další ráně. Druhou ruku pak opět použije k navolnění útočníka ránou do obličeje. V této situaci již není třeba brát takový zřetel na ruku útočníka, ve které má zbraň a pracovník PKB tak může jít na agresora s větší jistotou. Po navolnění překryje dlaní útočnickovi obličej a již popisovaným podmetem ho srazí na zem, přičemž opět stále drží ruku se zbraní, aby nad agresorem neztratil kontrolu, jak je tomu na následujících fotografiích.

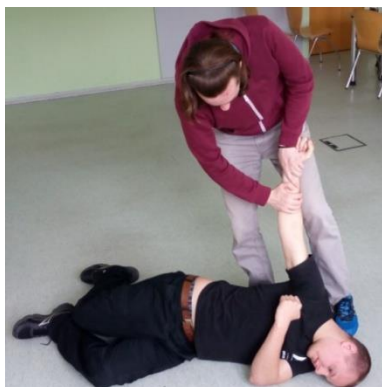
Obr. 29. Navolnění proti boxeru

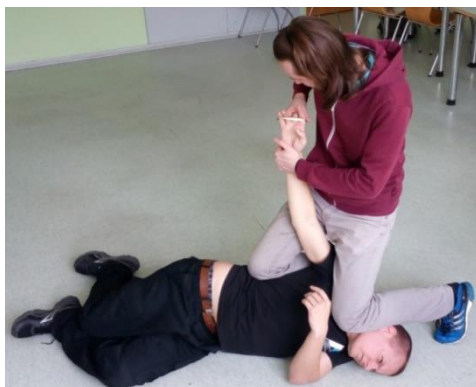
Obr. 30. Podmet s boxerem

4.2.3 Znehybnění a převzetí kontroly

Jakmile je útočník na zemi, pracovník PKB provede zakleknutí jako u obrany proti noži. Zatímco však u obrany proti noži bylo třeba z bezpečnostních a taktických důvodů nutno útočníka úplně odzbrojit a převzít kontrolu nad zbraní, zde se jako lepší možnost naskýtá nechat boxer nadále na útočnickově ruce a využít ho proti němu. Důvodem tohoto počínu je samozřejmě možnost ohnout přiměřeně prsty agresora o boxer, který při ohýbání zároveň tlačí na prsty z druhé strany, bude-li odmítat spolupracovat a nadále se bude vzpouzet. Pokud by měl útočník ruku až příliš silně sevřenou v pěst a nechtěl si nechat žádný prst vytáhnout, je třeba zesílit zakleknutí, aby byla na okamžik odvedena jeho pozornost od této zaťaté pěsti s boxerem. Postup pak vyobrazují následující fotografie.

*Obr. 31. Útočník s boxerem
na zemi*

*Obr. 32. Zakleknutí útočníka s bo-
xerem*

*Obr. 33. Páka na
prsty o boxer*

4.3 Obrana proti napadení teleskopickým obuškem

Jako další zde budou rozebrány metody obrany proti teleskopickému obušku. Jako první jde o klasický útok a v druhém případě se jedná o vyhrožování. Tyto obranné metody se poté dají využít takřka na všechny typy úderných zbraní o podobných rozměrech, ať už se jedná o zbraně a obranné prostředky tohoto typu jako takové, nebo o podobné úderné zbraně improvizované.

4.3.1 Obrana proti útoku teleskopickým obuškem

Následující modelová situace vyobrazuje odhodlaného útočníka, chystajícího se na jasný a agresivní útok.

4.3.1.1 Obrana

Jako vždy je třeba, aby pracovník PKB čelící napadení zaujal pevný a správný obranný postoj s připravenými rukama. Jakmile útočník provede výpad, pracovník PKB vyrazí klasicky proti němu a za pomoci obou rukou provede krytí agresorovy ruky s obuškem z vnitřní strany, jak zachycují následující dvě fotografie.

Obr. 34. Napadení teleskopickým obuškem

Obr. 35. Obrana proti obušku

4.3.1.2 Sražení k zemi

Pro převzetí kontroly je potřeba útočníka dostat opět na zem, což proběhne klasicky pomocí navolnění, kdy pracovník využije ruku blíže k obličeji útočníka k provedení úderu, zatímco druhou rukou opět drží útočnickovu ruku s obuškem, aby mu znemožnil nápřah. Zde je potřeba, aby pracovník PKB počítal s tím, že vzhledem k délce obušku je pravděpodobné, že dostane pár zásahů, dost možná i do hlavy. Takové zásahy však budou jen silou útočnickova zápěstí a v porovnání se zásahem, který hrozil, jsou takřka zanedbatelné. Nicméně jsou jistě dobrou motivací, aby pracovník PKB pokračoval v technice co možná nejrychleji. Poté klasicky útočníka dostane za obličej podmetem na zem, jako u většiny obranných technik.

Obr. 36. Navolnění proti obušku

Obr. 37. Podmet s obuškem

4.3.1.3 Zakleknutí a nasazení páky

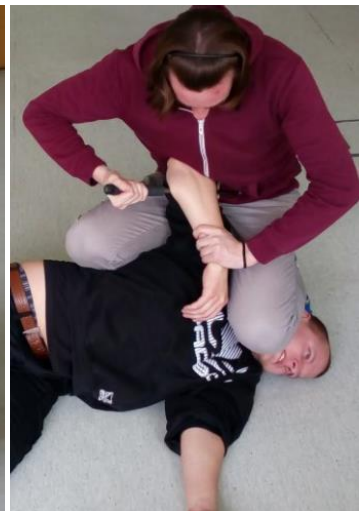
V okamžiku, kdy je útočník na zemi, provede pracovník PKB klasické zakleknutí, načež odzbrojí útočníka. To proběhne za pomoci využití délky obušku pro páku. Pracovník tedy chytí obušek za jeho konec a agresorovi ho z ruky doslova vypáčí přes jeho prsty. Poté, je-li útočník stále příliš agresivní, může pracovník PKB využít obušku k přiměřenému úderu do kloubů útočníka, případně nasadit páku na ruku, ve které útočník obušek držel. Jak je tomu dále na fotografiích.

Obr. 38. Útočník na zemi

Obr. 39. Zakleknutí a vypáčení obušku

Obr. 40. Nasazení páky

4.3.2 Obrana proti vyhrožování teleskopickým obuškem

U teleskopického obušku mnohdy dochází k situacím, kdy bývá útočníkem využit jen k vyhrožování a zastrašování. Situaci lze snadno rozpoznat tak, že útočník nepůsobí tak jistě a odhodlaně jako v prvním případě a dá se říci, že toho spíše více namluví, než aby se měl k činu. V takové chvíli může pracovník PKB převzít iniciativu sám. Stane-li se tak, zahájí obranu vlastním výpadem proti útočníkovi.

4.3.2.1 Obrana

Pracovník PKB má jako obvykle obranný postoj, protože nikdy není úplně jisté, že útočník přeci jen útok neprovede. Pokud se však k útoku skutečně nemá, provede pracovník PKB vlastní útočný výpad ve formě kopu do stehna, nebo do slabin pro navolnění. Výpad ve formě kopnutí je pak volen pro to, aby měl pracovník PKB volné ruce pro další postup a aby udržel útočníka ve větší vzdálenosti od sebe.

Obr. 41. Obranný postoj

Obr. 42. Výpad proti útočníkovi

4.3.2.2 Sražení k zemi

Ve chvíli, kdy je útočník rozhozen kopem od pracovníka PKB, je potřeba jednat rychle, než se vzpamatuje, protože dostane-li prostor jednat on, je pravděpodobné, že celé počínání, povede jen k jeho vyšší agresi. Pracovník PKB tak provede vcelku podobný zákrok jako u předešlého příkladu, kdy zachytí rukou útočnickovu ruku s obuškem, aby mu znemožnil možnost útoku, a druhou rukou mu uštedří ještě zásah loktem do hlavy, aby ještě více rozhodil jeho rovnováhu a orientaci. V tuto chvíli je dokonalý okamžik srazit agresora k zemi, což provede pracovník opět klasicky podmetem.

Obr. 43. Navolnění útočníka

Obr. 44. Podmet

4.4 Obrana proti obrannému spreji

Napadení obranným sprejem může mít dva zásadní průběhy. V prvním případě může být pracovník PKB napaden zákeřně a nečekaně, přičemž proti takovému napadení toho moc nezmůže. Jedinou možnou obranou snad je nasimulovat si takovéto napadení a na vlastní kůži okusit, jaké to je mít obranný sprej v očích, což může pracovníkovi PKB dát tu výhodu, že pokud k takovému zákeřnému napadení na jeho osobu dojde, bude již alespoň trochu vědět, co jej čeká a je možné, že se s touto situací lépe vypořádá.

Jako druhý případ může nastat ten, kdy útočník pracovníkovi PKB jen obranným sprejem hrozí a snaží se jej zastrašit, případně se snaží přesně zaměřit oči. V tuto chvíli není moc na co čekat a pracovník PKB musí přejít do obranného útoku, jako tomu bylo v druhé modelové situaci při obraně proti teleskopickému obušku. Důležité je, aby ve chvíli, kdy útočníka navolňuje kopem, včasné uhnul, stihne-li agresor vystříknout směrem na jeho obličej. Poté následuje takřka stejný postup jako při obraně proti útočníkovi hrozcímu teleskopickým obuškem.

4.5 Obrana proti napadení palnou zbraní

Jako poslední je zde rozebrána obrana pracovníka PKB proti napadení palnou zbraní. Použity jsou tři modelové situace, a to útočník držící zbraň obouruč, dále útočník držící zbraň

jen v jedné ruce a jako třetí napadení zezadu. Obrana jako taková se pak vcelku od předchozích liší, a to hlavně tím, že je třeba dávat skutečně velký pozor na zbraň, především kam míří ústí hlavně. O to větší pozor je třeba dávat, když se kolem při obraně nacházejí další lidé (kolemjdoucí).

4.5.1 Obrana proti napadení palnou zbraní zepředu 1

Jako první je rozebrána obrana proti napadení palnou zbraní útočníkem držícím pistoli oběma rukama.

4.5.1.1 Obrana

Jakmile se pracovník PKB dostane před hlaveň palné zbraně, je vždy zle. V tuto chvíli je třeba, aby jednal takovým způsobem, jako by se jednalo o skutečnou palnou zbraň, i kdyby tato zbraň, co na něj míří, působila téměř jako dětská hračka. Důvod je samozřejmě ten, že zásah z palné zbraně může znamenat jistou smrt, a tak je třeba postupovat vzhledem k závažnosti situace. Ve chvíli, kdy útočník míří pistolí na pracovníka PKB, je třeba, aby první obranný výpad proběhnul opravdu v mžiku. Aby se tak mohlo stát, je potřeba, aby měl pracovník PKB ruce ve výšce palné zbraně, aby dráha, kterou bude muset k pistoli rukou urazit, byla co nejkratší. Pro tento účel tedy využije situace a ruce pozvedne do pozice, že se vzdává. Jakmile je takto připraven, svou hbitější a rychlejší rukou (v našem případě pravačkou) vyrazí proti pistoli, kterou chytí pevně za závěr, přičemž je třeba klást důraz, aby jeho palec nebyl v tomto okamžiku před hlavní. Zároveň provede úhybný manévř na stranu, podle toho, kterou rukou vedl tento obranný výpad. Nyní mohou nastat dvě situace. V prvním případě může dojít k tomu, že útočník zmáčkne spoušť a pistole vystřelí. Pokud se tak stane, pracovník PKB je mimo dráhu střely a ve své podstatě se pro něj další dění stává méně nebezpečným, jelikož drží-li závěr skutečně pevně, pistole se po výstřelu již nenabije a stává se tak až do okamžiku, než někdo opět natáhne závěr nefunkční (toto bohužel neplatí u revolveru). Ve druhém případě může nastat situace, kdy útočník nevystřelí, což svým způsobem nemění nic na technice obrany, jejíž hlavní myšlenka spočívá v tom, nedostat žádnou ze svých tělesných částí před ústí hlavně, avšak stane-li se takto, je to jen o důvod více aby pracovník PKB provedl techniku obrany co nejpřesněji, protože sebemenší chyba by mohla znamenat výstřel nekontrolovaným směrem. Provedení zobrazují následující fotografie.

Obr. 45. Příprava na obranu proti palné zbraně

Obr. 46. Zachycení palné zbraně

4.5.1.2 Zmocnění se zbraně

Aby se mohl pracovník PKB pistole zmocnit, je třeba dostat ji z rukou útočnicka. Proto následně pracovník zachytí pistoli i druhou rukou zespodu pro jistější úchop a ve chvíli, kdy ji má takto sevřenou mezi dlaněmi využije páky a pistoli přetočí směrem na útočnicka (točí zbraň směrem k útočnickovu ramenu). Pokud poté pistole vystřelí, bude zasažen útočnick. Jakmile je pistole takto přetočena, tak ji útočnick neudrží již tak pevně. Pracovník PKB tedy škubne prudce k sobě a vytrhne zbraň útočnickovi z ruky. Po celou dobu při tom dbá, aby se nedostali jeho palce, či jiné prsty před hlaveň. Tento postup zachycují následující čtyři fotografie.

Obr. 47. Zachycení pistole oběma rukama

Obr. 48. Přetáčení pistole na útočnicka 1

Obr. 49. Přetočení pistole na útočníka 1 Obr. 50. Vytržení pistole z rukou útočníka 1

4.5.1.3 Protiútok

V tuto chvíli je útočník odzbrojen, nicméně stále může představovat hrozbu. Je proto potřeba provést nějaký protiútok a nejlépe ho zpacifikovat. K tomu je vhodné využít právě získané pistole, nicméně ne jako palné zbraně. Důvod spočívá v tom, že pracovník PKB v tento okamžik nemůže mít jistotu, že se skutečně jedná o palnou zbraň, ze které by útočník měl patřičný respekt. Kdyby se jednalo o repliku, či zbraň plynovou, nebo plynovku, útočník si toho bude samozřejmě vědom a poté, co na něj pracovník PKB touto zbraní namíří, přejde opět jistě rychle do útoku, protože samozřejmě ví, že mu nic vážného nehrozí. Proto je třeba, aby byl útok od pracovníka PKB veden pohotově, rychle a na jistotu. Využije toho, co v daný okamžik stoprocentně má, a to je improvizovaná úderná zbraň pevně sevřená v obou rukách. Než se tedy útočník vzpamatuje, co se vlastně stalo, napřáhne se a obouručně mu zasadí tvrdý zásah do klíční kosti. To útočníka dostatečně rozhodí a připraví si ho tak k provedení již zmiňovaných technik, podmetu a zakleknutí.

Obr. 51. Nápřah s pistolí

Obr. 52. Úder pistolí

4.5.2 Obrana proti napadení palnou zbraní zepředu 2

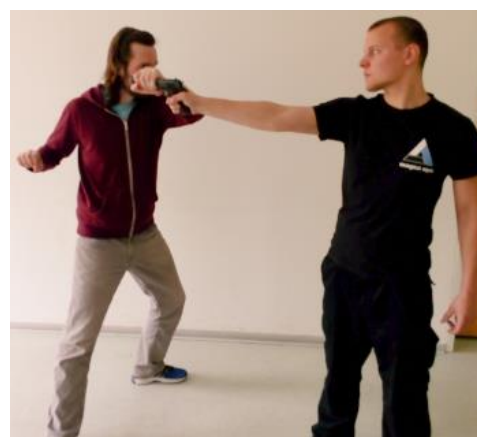
Jako druhá je rozebrána obrana proti napadení palnou zbraní útočníkem držící pistolí v jedné ruce.

4.5.2.1 Obrana

Obrana jako taková se takřka vůbec neliší, pracovník PKB opět pozvedne ruce, jako že se vzdává, aby byl co nejlépe připraven k výpadu, který pak následně ve vhodný okamžik provede.

Obr. 53. Příprava na obranu proti palné zbraně 2

Obr. 54. Zachycení palné zbraně 2

4.5.2.2 Zmocnění se zbraně

Zde je postup víceméně opět dost podobný, hodí se jen zmínit, že když útočník drží zbraň jen v jedné ruce, bude snazší ji pákou otočit proti němu a následně vyškubnout, nicméně je třeba vše provést o to rychleji, aby si útočník nestihnul uvědomit, že jeho druhá ruka je volná a následně ji nezapojil do akce.

Obr. 55. Zachycení pistole oběma rukama

Obr. 56. Přetáčení pistole na útočníka 2

2

Obr. 57. Přetočení pistole na útočníka 2

Obr. 58. Vytržení pistole z rukou útočníka

2

4.5.2.3 Protiútok

Protiútok má opět stejné zásady jako v předchozím případě, přičemž je možno použít klidně stejnou techniku. Dalšími možnostmi je například udeřit útočnicka do nosu přímo hlavní, případně si pistoli otočit a rovněž mu uštedřit zásah do obličeje. Podstatné je útočit rychle, pohotově a zasáhnout citlivé místo pro správné navoľnění útočnicka.

Obr. 59. Protiútok 1

Obr. 60. Protiútok 2

4.5.3 Obrana proti napadení palnou zbraní zezadu

Napadení jakoukoli zbraní zezadu je vcelku problematické a u palných zbraní zvláště. Je-li pracovník PKB napaden zezadu, respektive není pod přímým útokem, nicméně je jakoby v roli rukojmí, je nutno zvážit, jestli je vhodné se v tento okamžik skutečně bránit, nebo je vhodnější počkat na lepší okamžik. Důvodů je samozřejmě spousta, počínaje tím, že na útočnicka nevidí, konče tím, že nemá jistotu, jestli za ním útočnicků nestojí více.

4.5.3.1 Obrana

Aby mohl pracovník PKB přejít do obrany, musí se k útočnickovi dostat čelem. Prudce se tedy vytočí na stranu a nechá pistoli sklouznout po svých zádech. V tento okamžik, když útočník vystřelí, půjde zásah mimo, případně bránícímu se pracovníkovi způsobí škrábnutí na zádech, ale to jen v případě, pokud by se vytáčel příliš pomalu. Vše musí probíhat opět skutečně velmi rychle, protože zde není moc prostoru na chyby. Jakmile je tedy pracovník PKB v této pozici, provede otočku až dokonce, přičemž rukou blíže k útočnickově ruce s pistolí ruku zafixuje a to tak, že svou ruku ohne v lokti, aby se žádná její část nedostala před

hlaveň zbraně. Otočky zároveň využije k tomu, aby umocnil svůj náprah a druhou rukou provedl silný navoňovací úder do hlavy, jak je tomu na následujících fotografiích.

Obr. 61. Obrana při napadení palnou zbraní zezadu

Obr. 62. Vytočení na stranu

Obr. 63. Napadení palnou zbraní zezadu

4.5.3.2 Stržení na zem

V tuto chvíli má již pracovník PKB nad útočником převahu, čehož využije a jako obvykle jej údernou rukou chytí za obličej, a protože je obrana vedena z útočnickovy vnější strany, propne jej a klasickým způsobem strhne na zem. Jakmile je na zemi, chytí zbraň druhou rukou za závěr, přičemž celou dobu dává pozor, aby se nedostal svým tělem před hlaveň.

Obr. 64. Stržení útočníka s pistolí na zem

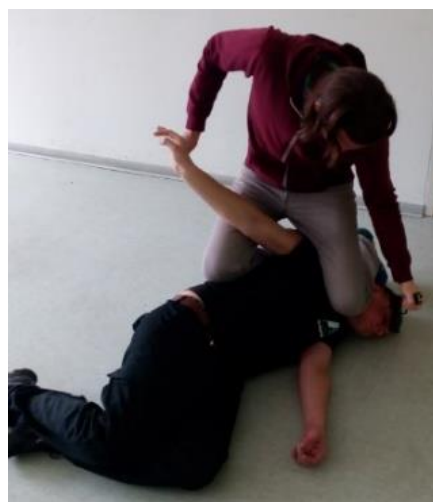
Obr. 65. Útočník s pistolí na zemi

4.5.3.3 Zakleknutí a zmocnění se pistole

Jakmile agresor leží na zemi, provede pracovník PKB jeho zakleknutí a vypáčí mu zbraň z ruky, přičemž pokud ji útočník drží příliš pevně, může využít páky na prsty. Pokud se útočník stále vzpouzí a chová agresivně, může mu v závěru ještě pracovník PKB uštedřit ránu pistolí do obličeje, tak jak vyobrazují následující fotografie.

Obr. 66. Zakleknutí útočníka

Obr. 67. Zklidnění útočníka

4.6 Závěr

V této kapitole byly rozebrány nejvhodnější způsoby obrany proti ozbrojenému útoku, které může pracovník PKB v praxi využít. Modelové situace a zbraně v této kapitole použité byly

zvoleny na základě údajů získaných z dotazníků zaměřených na pracovníky PKB u kterých se očekává, že se během své praxe dostali, nebo dostanou do situace, kdy čelí fyzickému útoku.

5 NÁVRH EFEKTIVNÍ OBRANY PRO STRÁŽNÉ V OBCHODNÍCH CENTRECH

Protože většinu dotazníků pro tuto práci vyplnili respondenti z řad strážných v obchodních centrech, bude následující kapitola, věnující se návrhu efektivní obrany, zaměřena právě na ně. Rozebírá ty nejpodstatnější faktory, na které je potřeba myslet, když je strážný v obchodním centru pod ozbrojeným útokem.

5.1 Intenzita obrany

V okamžiku, kdy stojí pracovník PKB proti útočnickovi, který není ozbrojen, má možnost stupňování obrany. Respektive jeho život není v takovém ohrožení, tudíž může obranu volit tak, aby nedošlo ke zbytečně silným fyzickým konfliktům. Může tedy začít obranou slovního charakteru, případně může využít toho, že na rozdíl od útočnicka je ozbrojen obrannými prostředky. Vytáhne tedy například teleskopický obušek a jeho rozložením srazí agresorovi morálku. Pokud to nepomůže, útočnicka některou z technik odstrčit a až pokud se stále chová agresivně, přejde k obranným technikám, o kterých tato práce pojednává.

V případě, že stojí pracovník PKB proti ozbrojenému útočnickovi, je volba stupňování obrany pro jeho osobu, ale i okolí riziková. Protože je útočník ozbrojen, je třeba zvolit obranu intenzivního charakteru, aby byl od okamžiku odražení útoku pracovník PKB stále v ofenzivě a převzal plnou kontrolu jak nad útočnickem, tak nad jeho zbraní.

5.2 Okolí

Dalším podstatným faktorem, který musí především strážný v obchodních centrech brát na vědomí, je jeho okolí. Dojde-li k útoku v době provozu, je třeba dávat pozor na osoby nacházející se poblíž. Důležité je vést obranu tak, aby nedošlo ke zranění žádného z případných přihlížejících. Příkladem je třeba natáčení palné zbraně směrem na útočnicka, aby byl v případě výstřelu zasažen právě agresor a ne někdo z náhodných lidí kolem. Dalším příkladem může být volba technik u obrany proti noži, kdy je třeba mít nad nožem kontrolu a dbát, aby útočnickovi nevyhlétl z ruky a někoho nezranil. Tím se například znemožňuje využití jindy efektivních vyražecích technik na nůž.

Dále je třeba, aby strážný v obchodním centru myslel na to, že je kolem něj spousta svědků. Proto musí vést obranu tak, aby byla intenzivní, ale nesmí se zas nechat až příliš unést, pro-

tože z pohledu mnohých osob, které ani nemusely vidět, co takto intenzivní obraně předcházelo, se vzniklá situace může jevit nepřiměřená. Příkladem může být třeba chvíle, kdy již útočník leží na zemi, ale stále je při síle a má tendenci se zvednout. Aby mohlo být provedeno zakleknutí, je ho potřeba opět navolnit. Jsou-li však kolem nezainteresované osoby, zvolí strážný místo kopnutí špičkou boty do zátylku kopnutí do žeber.

5.3 Průběh obrany

Obrana jako taková se skládá z pěti částí, které, aby se jednalo skutečně o obranu intenzivní a efektivní, je třeba všechny dodržet. Strážný tak sníží riziko svého zranění i zranění lidí v okolí, zvláště stojí-li třeba proti noži, či palné zbraně, u kterých není potřeba náprahu, aby měly ranivý účinek.

5.3.1 Blok

Jedná se vykrytí útočnickova výpadu a to takovým způsobem, aby bylo co nejsnadnější pro napadeného strážného přejít k další fázi obrany, která spočívá v navolnění útočníka.

5.3.2 Úder do obličeje

Druhou fází je navolnění útočníka, které je kvůli rozhození jeho rovnováhy a orientace nejlepší vést do obličeje. Úder je možno vést samozřejmě i do útočnickových slabín, ale aby byla obrana intenzivní, je obličej vhodnou volbou.

5.3.3 Sražení na zem

Dalším podstatným krokem je srazit útočníka na zem a připravit si ho na zakleknutí již zmínovaným kopnutím špičkou boty do zátylku, či žeber v závislosti na momentální situaci a okolí.

5.3.4 Zakleknutí

Ve většině případů, aby mohla být útočnickovi bezpečně odebrána zbraň, je potřeba provést jeho co nejlepší znehybnění. Nejvhodnější k tomuto účelu je právě zakleknutí, kdy může strážný tlakem kolena na krk agresora určovat, jak moc bude znehybněn.

5.3.5 Odebrání zbraně

Posledním krokem je odebrání zbraně, čímž získává strážný nad útočníkem naprostou převahu. Tím je efektivní obrana úspěšně završena.

5.4 Závěr

V poslední kapitole byl rozebrán způsob efektivní obrany proti zbraním se zaměřením na strážné v obchodních centrech. Za nejpodstatnější se dá považovat hledisko intenzity obrany, okolní prostředí, když k obranné situaci dojde, a průběh obrany jako takový.

ZÁVĚR

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaké jsou dle názoru pracovníků PKB nejběžněji používané zbraně k jejich napadení, a z následných poznatků vytvořit výcvikový manuál, jak se proti těmto konkrétním zbraním nejúčinněji a nejbezpečněji bránit.

Teoretická část řeší v první kapitole základní dělení zbraní, přičemž každá podkapitola řeší konkrétní zástupce, u kterých je pravděpodobné, že by mohly být využity k napadení pracovníka PKB. Tyto konkrétní zbraně jsou pak jednotlivě popisovány z hlediska konstrukce, dostupnosti a míry nebezpečí, jaké pro napadeného pracovníka PKB představují. Ve druhé kapitole je rozebrána legislativa z hlediska pracovníka PKB. Řeší se zde především absence zákona o bezpečnostních složkách v naší zemi a nutnost pro pracovníka PKB vystačit si se zákony pro řadové občany.

Práce je rozvržena tak, aby čtenář získal povědomí o nebezpečích, které hrozí pracovníkovi PKB ve chvíli, kdy čelí ozbrojenému útoku. Přičemž, jak již bylo zmíněno, nejde jen o nebezpečí skryté ve schopnostech zbraní, kterým může čelit, ale i o nebezpečí ze strany zákona.

Praktická část pojednává ve třetí kapitole o výsledcích dotazování na pracovníky PKB a slovně je hodnotí. Nejpodstatnějšími zjištěními zde získanými jsou ty, že nejběžněji používaný je nůž, k napadení dochází nejčastěji ve venkovních prostorech hlídaného objektu a výcvik pracovníků je nedostatečný, přičemž oblast soukromých bezpečnostních složek je celkově nedostatečně financovaná. Ve čtvrté kapitole se píše o využití obranných technik proti konkrétním vybraným zbraním. Obranné techniky jsou voleny tak, aby byla obrana co nejúčinnější a nejbezpečnější jak pro pracovníka PKB, tak pro jeho okolní prostředí. Techniky jako takové jsou pak povětšinou rozděleny do tří částí, kdy první je pohotový obranný výpad pracovníka PKB proti útoku, druhá část pojednává o navolnění útočníka pracovníkem PKB a třetí část řeší, jak útočníka odzbrojit a zadržet. Kromě slovního popisu je celé toto dění zachyceno pomocí doprovodných fotografií.

Praktická část může být díky tomuto detailnímu popisu a ukázkám konkrétních příkladů doporučena jako výcvikový materiál pro ty, jež chtějí začít pracovat v PKB jako strážník, osaha, bodyguardi atd.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II*. 1. vyd. Zlín: VeRBuM, 2012. ISBN 978-80-87500-19-4.
- [2] Zákon o zbraních. *Zbraně kvalitně* [online]. [cit. 2016-04-15]. Dostupné z: <http://zbranekvalitne.cz/legislativa/119/2002/>
- [3] Nauka o zbraních. *Zbraně kvalitně* [online]. [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <http://zbranekvalitne.cz/zbrojni-prukaz/nauka-o-zbranich/>
- [4] Tonfy klasické plastové. *ESP* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.obrana.cz/obrana.cz/shop/kategorie/tonfy-klasicke-plastove/>
- [5] §29: Nutná obrana. *Zákony od centrum.cz* [online]. [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-1-hlava-3-paragraf-29>
- [6] Nutná obrana. *Můj Glock* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.muji-glock.com/nutna-obrana.html>
- [7] Nutná obrana a krajní nouze. *Akademie shield* [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z: <http://akademie-shield.cz/nutna-obrana-a-krajni-nouze/>
- [8] §76 Zadržení osoby podezřelé. *Zákony od centrum.cz* [online]. [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-rad/cast-1-hlava-4-paragraf-76>
- [9] §14 Svépomoc. *Zákony od centrum.cz* [online]. [cit. 2016-05-26]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/obcansky-zakonik-novy/cast-1-hlava-1-dil-3-paragraf-14>
- [10] KOMENDA, Jan a Zdeněk MALÁNÍK. *Zákeřné zbraně*. Brno: Josef Tůma, 2002. ISBN 80-902565-9-7.
- [11] DOUGHERTY, Martin J. *Sebeobrana: boj beze zbraně: rady pro boj zblízka od elitních jednotek: příručka SAS a ozbrojených sil*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4676-0.
- [12] LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management II*. Zlín: VeRBuM, 2012. ISBN 978-80-87500-19-4.
- [13] PROCHÁZKA, Martin. *Kyusho: vitální body v bojových uměních a sebeobraně*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4828-3.
- [14] JANEČKOVÁ, Eva. *Právní aspekty sebeobrany*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-760-7.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

PKB Průmysl komerční bezpečnosti

PČR Policie České republiky

ČR Česká republika

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Klasická dýka - popis</i>	12
<i>Obr. 2. Tlačný nůž</i>	12
<i>Obr. 3. Otevřený one hand nůž</i>	14
<i>Obr. 4. Taktický nůž</i>	14
<i>Obr. 5. Mačeta</i>	15
<i>Obr. 6. Detail mechanismu pistole [3]</i>	16
<i>Obr. 7. Popis revolveru [3]</i>	19
<i>Obr. 8. Teleskopický obušek</i>	24
<i>Obr. 9. Policejní tonfa se záštitou [4]</i>	25
<i>Obr. 10. Boxer na ruku</i>	25
<i>Obr. 11. Obranný postoj</i>	37
<i>Obr. 12. Křížový blok</i>	37
<i>Obr. 13. Navolnění</i>	37
<i>Obr. 14. Stažení k zemi</i>	38
<i>Obr. 15. Převzetí kontroly</i>	38
<i>Obr. 16. Zakleknutí a odzbrojení</i>	39
<i>Obr. 17. Převzetí kontroly nad zbraní</i>	39
<i>Obr. 18. Obranný postoj</i>	40
<i>Obr. 19. Vykrytí útoku</i>	40
<i>Obr. 20. Vnější navolnění</i>	41
<i>Obr. 21. Stržení k zemi</i>	41
<i>Obr. 22. Zkušený útočník s nožem</i>	42
<i>Obr. 23. Úhyb před zkušeným útokem</i>	43
<i>Obr. 24. Obranný výpad</i>	43
<i>Obr. 25. Navolnění</i>	43
<i>Obr. 26. Stržení k zemi</i>	43
<i>Obr. 27. Obranný postoj, boxer</i>	44
<i>Obr. 28. Obouruční vykrytí</i>	44
<i>Obr. 29. Navolnění proti boxeru</i>	45
<i>Obr. 30. Podmet s boxerem</i>	45
<i>Obr. 31. Útočník s boxerem na zemi</i>	46
<i>Obr. 32. Zakleknutí útočníka s boxerem</i>	46

<i>Obr. 33. Páka na prsty o boxer</i>	46
<i>Obr. 34. Napadení teleskopickým obuškem</i>	47
<i>Obr. 35. Obrana proti obušku</i>	47
<i>Obr. 36. Navolnění proti obušku</i>	48
<i>Obr. 37. Podmet s obuškem</i>	48
<i>Obr. 38. Útočník na zemi</i>	48
<i>Obr. 39. Zakleknutí a vypáčení obušku</i>	48
<i>Obr. 40. Nasazení páky</i>	48
<i>Obr. 41. Obranný postoj</i>	49
<i>Obr. 42. Výpad proti útočníkovi</i>	49
<i>Obr. 43. Navolnění útočníka</i>	50
<i>Obr. 44. Podmet</i>	50
<i>Obr. 45. Příprava na obranu proti palné zbraní</i>	52
<i>Obr. 46. Zachycení palné zbraně</i>	52
<i>Obr. 47. Zachycení pistole oběma rukama</i>	52
<i>Obr. 48. Přetáčení pistole na útočníka 1</i>	52
<i>Obr. 49. Přetočení pistole na útočníka 1</i>	53
<i>Obr. 50. Vytržení pistole z rukou útočníka 1</i>	53
<i>Obr. 51. Náprah s pistolí</i>	54
<i>Obr. 52. Úder pistolí</i>	54
<i>Obr. 53. Příprava na obranu proti palné zbraní 2</i>	54
<i>Obr. 54. Zachycení palné zbraně 2</i>	54
<i>Obr. 55. Zachycení pistole oběma rukama 2</i>	55
<i>Obr. 56. Přetáčení pistole na útočníka 2</i>	55
<i>Obr. 57. Přetočení pistole na útočníka 2</i>	55
<i>Obr. 58. Vytržení pistole z rukou útočníka 2</i>	55
<i>Obr. 59. Protiútok 1</i>	56
<i>Obr. 60. Protiútok 2</i>	56
<i>Obr. 61. Obrana při napadení palnou zbraní zezadu</i>	57
<i>Obr. 62. Vytočení na stranu</i>	57
<i>Obr. 63. Napadení palnou zbraní zezadu</i>	57
<i>Obr. 64. Stržení útočníka s pistolí na zem</i>	58
<i>Obr. 65. Útočník s pistolí na zemi</i>	58

<i>Obr. 66. Zakleknutí útočníka</i>	<i>58</i>
<i>Obr. 67. Zklidnění útočníka</i>	<i>58</i>

SEZNAM TABULEK

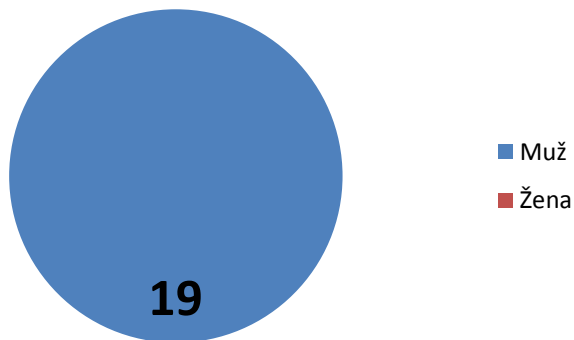
<i>Tab. 1. Rozdíly mezi Nutnou obranou a Krajní nouzí [6]</i>	30
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

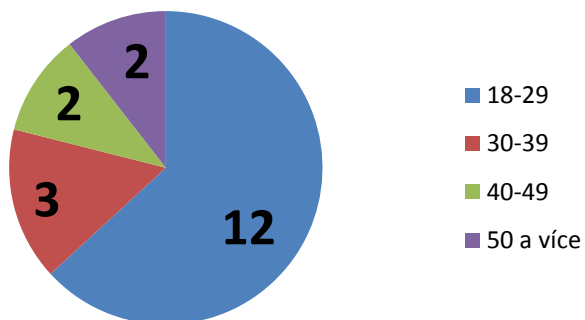
Příloha P1: Dotazník na bezpečnostní složky

PŘÍLOHA P1: DOTAZNÍK NA BEZPEČNOSTNÍ SLOŽKY

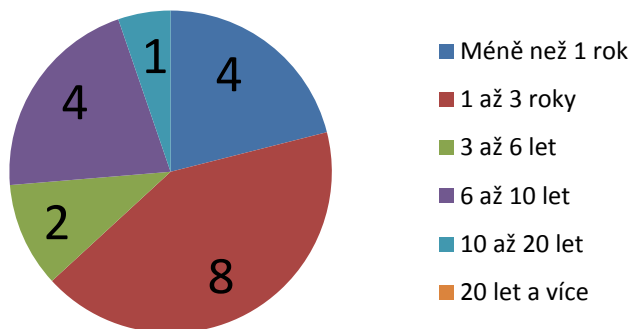
1) Jste muž, či žena?

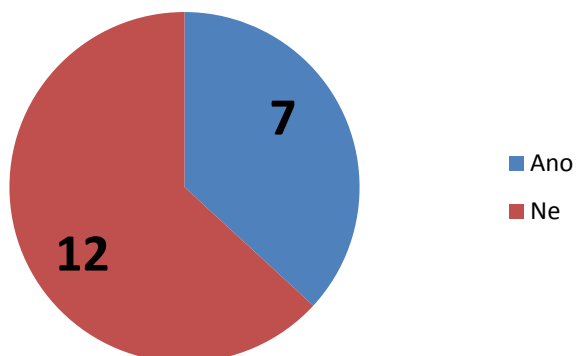
2) Kolik vám je let?

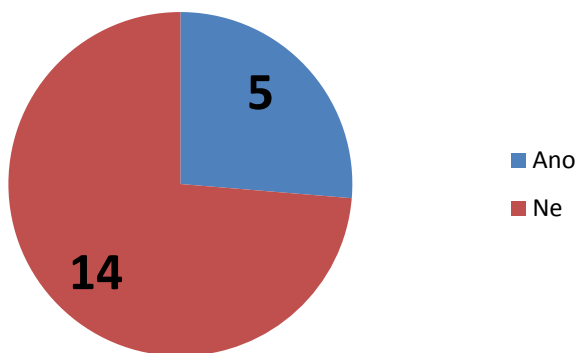
3) Jak dlouho pracujete v průmyslu komerční bezpečnosti?

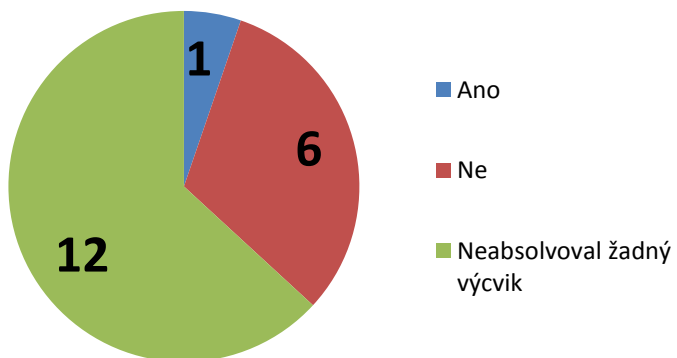
4) Absolvoval/a jste nějaký výcvik obrany proti fyzickému napadení?

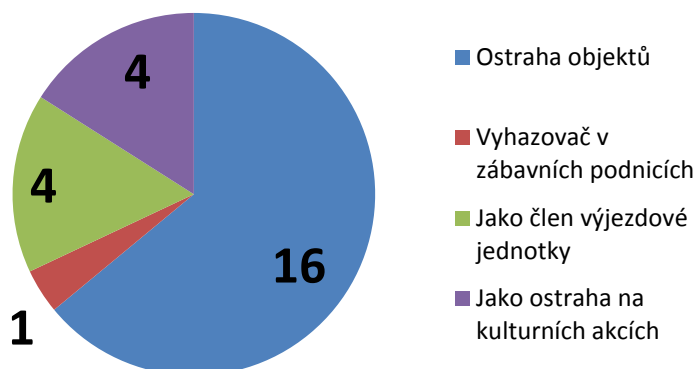
5) Absolvoval/a jste nějaký výcvik obrany proti palným zbraním?

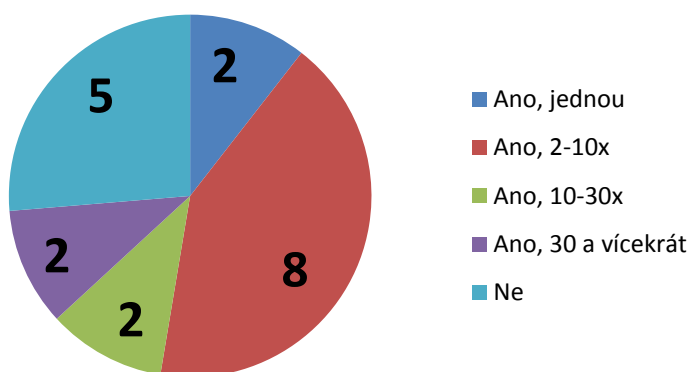
6) Pokud jste absolvoval/a nějaký z výcviků, hradil ho zaměstnavatel?

7) V jakých oblastech jste pracoval/a, pracujete?

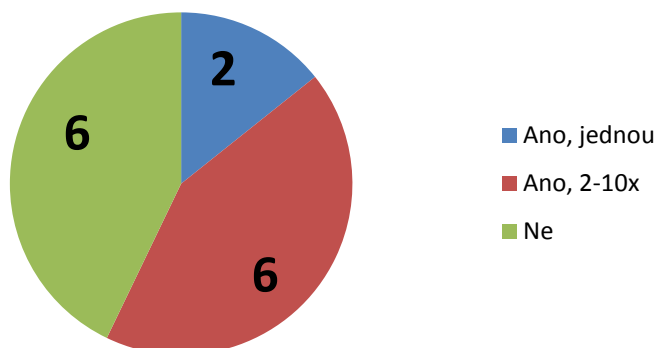
8) Čelil/a jste při své práci již fyzickému napadení?

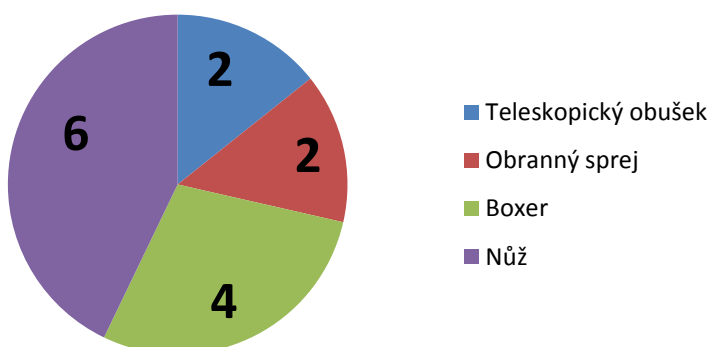
9) Kde podle vás k napadení nejčastěji dochází?

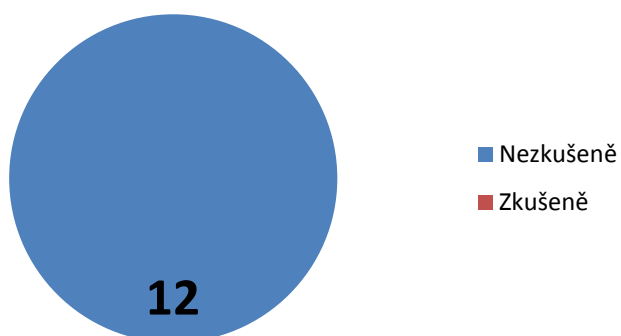
10) Používali útočníci při napadení nějakou zbraň k podpoření svého útoku?

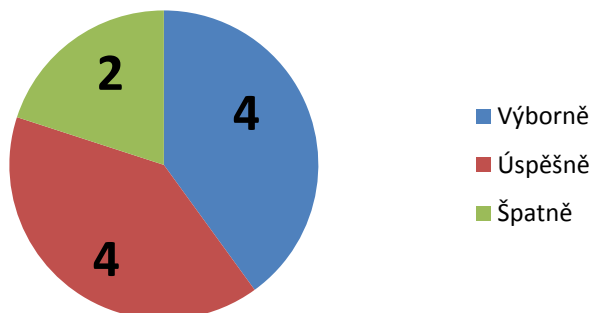
11) Označte prosím zbraně nebo obranné prostředky, se kterými jste se již v rukou útočníků setkal/a.

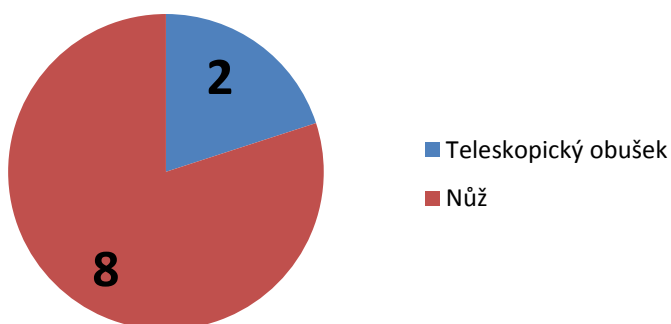
12) Jak obvykle útočník se zbraní, kterou útočil, zacházel?

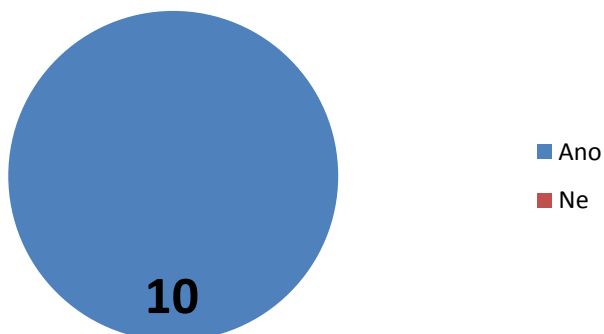
13) Jak se vám obvykle dařilo v obraně proti ozbrojenému útočníkovi?

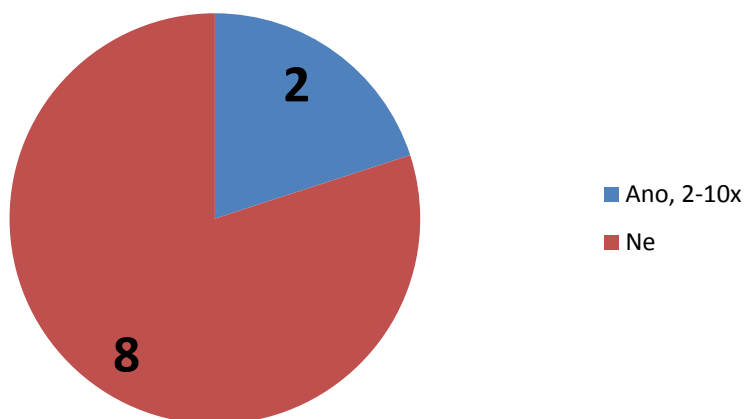
14) Při útoku jakou zbraní, nebo obranným prostředkem jste se cítil/a nejvíce ohrožen/a?

15) Podařilo se Vám útok touto zbraní úspěšně odvrátit?

16) Stál/a jste již někdy proti přesile útočníků co byli ozbrojeni?

17) Ubránil/a jste se ve většině případů i přesile?

